

**T.C. MİLLÎ EĞİTİM
BAKANLIĞI**

**ÖZEL EĞİTİM VE REHBERLİK HİZMETLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ**

**SAĞLIKLI YAŞAM VE
GÜVENLİK BECERİLERİ DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMI
(I, II VE III. KADEMELER)**

**TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ**

2025

İÇİNDEKİLER

1. SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI	4
1.1. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Temel Yaklaşımı ve Özel Amaçları	4
1.2. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar	6
1.2.1. Alan Becerileri, Kavramsal Beceriler ve Eğilimler	7
1.2.2. Programlar Arası Bileşenler	7
1.2.3. Disiplinler Arası ve Beceriler Arası İlişkiler	7
1.2.4. Öğrenme Çıktılar	8
1.2.5. İçerik Çerçevesi	8
1.2.6. Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)	8
1.2.7. Öğrenme-Öğretme Yaşantıları	9
1.2.8. Farklılaştırma	9
1.3. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Tema, Öğrenme Çıktısı Sayısı ve Süre Tablosu	10
1.4. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Kitap Forma Sayıları ve Kitap Ebadı	11
1.5. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı Yapısı	12
2. SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN TEMALAR	14
1. TEMA ÖZ BAKIM VE GÜNLÜK YAŞAM	14
2. TEMA SAĞLIKLI BESLENME BECERİLERİ	22
3. TEMA HASTALIKLARLA BAŞ ETME	28
4. TEMA TEHLİKELERİ FARK ETME	33
5. TEMA ACİL DURUMLAR VE DOĞAL AFETLERDEN KORUNMA	39
6. TEMA TRAFİK KURALLARINA UYMA	44
7. TEMA İLK YARDIM	48
8. TEMA KENDİNİ KORUMA	52
EK 1: SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERSİ ÖĞRENME ÇIKTILARI LİSTESİ	57
EK 2: ÖRNEK ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI	59
PERFORMANS GÖREVİ	63
ÖĞRETİMSEL BAŞARI TESTİ (ÖBT)	68
DEĞERLENDİRME FORMU	69

1. SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI

1.1 Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Temel Yaklaşımı ve Özel Amaçları

Türk eğitim sistemi, bireylerin tüm yönleriyle gelişimini amaçlar ve bütüncül bir eğitim yaklaşımını temel alır. Bu hedef ve yaklaşımla geliştirilen Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli'nde (TYMM) alan becerileri, kavramsal beceriler, eğilimler, sosyal duygusal öğrenme becerileri, Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi ve sistem düşüncesi bağlamında okuryazarlık becerileri bir bütün olarak ele alınmış ve öğrencilerin çok yönlü gelişimini etkili bir şekilde desteklemek amaçlanmıştır.

I, II ve III. kademedeki orta-ağır düzeyde zihinsel yetersizliği/otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin eğitim aldıkları özel eğitim sınıfları ve özel eğitim uygulama okullarında uygulanan Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programının TYMM doğrultusunda yeniden yapılandırılmıştır. Programın içeriği oluşturulurken hayat bilgisi ve günlük yaşam becerileri ve bağımsız yaşam becerileri gibi farklı disiplinlerden yararlanılmıştır. Süreçte temel beceriler öncelikli olmak üzere kavramsal becerilerden, eğilimlerden, sosyal-duygusal öğrenme becerilerinden, değerlerden, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerilerinden etkin şekilde faydalanılmıştır. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda öğrenme çıktıları temel becerilere dayalı olarak oluşturulurken eğilimler, sosyal-duygusal öğrenme becerileri, sistem düşüncesi bağlamında okuryazarlık becerileri de öğrenme-öğretme sürecinin dinamik bir yapıda ilerlemesini sağlamak ve aynı zamanda bu sürecin örtük hedeflerini belirtmektedir. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin kendini tanıyan, beden sağlığını koruma bilincine sahip, güvenli yaşam davranışları sergileyebilen, sağlıklı beslenmenin önemini kavrayan, kişisel bakım alışkanlıklarını geliştiren, çevresindeki tehlikeleri fark edebilen, temel ilk yardım becerilerini öğrenen ve doğal afet ile acil durumlara karşı hazırlıklı bireyler olarak yetiştirmelerini hedeflenmektedir.

Bu çerçevede ilgili şemada oluşturulan öğrenme çıktılarına ulaşılması için gerekli beceriler; değerler, eğilimler ve ölçme-değerlendirme süreçlerinin nasıl ilişkilendirileceği ve uygulanabileceği öğrenme-öğretme yaşantılarıyla somutlaştırılmıştır. Bununla birlikte, programda millî ve manevî değerlerin, öğrencilerin günlük yaşamları ile ilişkilendirilerek etkin ve uygulamalı bir biçimde kazandırılması hedeflenmiştir.

Öğretimin planlanması, uygulanması ve değerlendirilmesi süreçlerinde, öğrencilerin bireysel farklılıkları esas alınır. Bu süreçlerde özel eğitimde etkili bir şekilde kullanılan yöntemler, teknikler ve modeller ile bireysel farklılıkları temel alan eş zamanlı ve uzun süreli gözlemlere dayanan ölçme ve değerlendirme araçları kullanılarak öğrenme çıktılarına hangi düzeyde ulaşıldığı ve öğrencinin gelişiminin etkin bir şekilde tespit edilmesi sağlanır. Bu yaklaşımın sistematik yapısı, Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın temalarının belirlenmesinden öğrenme çıktılarının oluşturulmasına, öğrenme-öğretme süreçlerinin tasarlanmasından ölçme ve değerlendirme aşamasına kadar her adımda dikkatle uygulanmıştır.

1739 sayılı Millî Eğitim Temel Kanunu'nun 2. maddesinde ifade edilen "Türk Millî Eğitiminin Genel Amaçları ile Türk Millî Eğitiminin Temel İlkeleri" ve 573 Sayılı Özel Eğitim Hakkında Kanun Hükmünde Kararname'de belirtilen ilkeler temel alınarak hazırlanan Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin

1. Temel öz bakım becerilerini gerçekleştirebilmesi,
2. Sağlıklı ve sağlıksız gıdaları ayırt edebilmesi,
3. Hastalık belirtilerini tanıması ve uygun tepkiler verebilmesi,
4. Tehlikeli durumları fark edebilmesi,
5. Acil ve doğal afet durumlarında uygun davranışlar sergileyebilmesi,

6. Trafik kurallarına ilişkin temel davranışları uygulayabilmesi,
7. İlk yardım durumlarını ayırt edebilmesi,
8. Kendisini korumaya yönelik davranışlar gösterebilmesi,
9. Temizlik ve hijyen kurallarını uygulayabilmesi,
10. Güvenli yaşamla ilgili temel alışkanlıklar kazanabilmesi hedeflenmektedir.

Bu özel amaçları gerçekleştirmek için kullanılan temel beceriler ve bütünleşik becerilerin sayıları aşağıda tablo şeklinde gösterilmiştir.

TEMA ADI	TEMEL BECERİLER	BÜTÜNLEŞİK BECERİLER
1. TEMA: ÖZ BAKIM VE GÜNLÜK YAŞAM	6	1
2. TEMA: SAĞLIKLI BESLENME BECERİLERİ	5	
3. TEMA: HASTALIKLARLA BAŞ ETME	4	
4. TEMA: TEHLİKELERİ FARK ETME	5	
5. TEMA: ACİL DURUMLAR VE DOĞAL AFETLERDEN KORUNMA	3	
6. TEMA: TRAFİK KURALLARINA UYMA	2	
7. TEMA: İLK YARDIM	1	1
8. TEMA: KENDİNİ KORUMA	3	

1.2 Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Uygulanmasına İlişkin Esaslar

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın uygulanmasında dikkat edilecek hususlar aşağıda açıklanmıştır:

- Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı, orta-ağır düzeyde zihinsel yetersizliği veya otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin eğitim aldıkları özel eğitim sınıfları ile özel eğitim uygulama okullarında I, II ve III. kademeleri kapsayacak şekilde hazırlanmış olup bu kademelerde ortak olarak uygulanmalıdır.
- Öğrenme-öğretme süreci planlanırken tüm öğrenciler için öğrencilerin bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları doğrultusunda öğretim programı temel alınarak Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hazırlanmalı ve uygulanmalıdır. BEP hazırlanırken öğrencilerin bulunduğu kademe fark etmeksizin temalarda yer alan öğrenme çıktılarından öğrenciye uygun olanlar belirlenmelidir. Bu yaklaşım farklı yaş grubundan öğrencilerin birlikte eğitim aldıkları sınıflarda da izlenmelidir.
- Programda yer alan öğrenme-öğretme yaşantıları; öğrencilere kapsamlı ve bütüncül bir bakış açısı kazandıran, kalıcı öğrenmenin gerçekleşmesine hizmet eden, farklı öğretim yöntem ve tekniklerine yer veren, disiplinler arası ilişkileri görmeyi kolaylaştıran kapsamlı bir çerçevede sunulmuştur. Öğrenme-öğretme yaşantılarında öğrenme çıktılarına yönelik yazılan tüm süreçlerin yürütülmesi esastır. Bununla birlikte öneri niteliğindeki uygulamalarda ise ilgili temanın öğrenme çıktıları başta olmak üzere ilişkilendirilen tüm eğilimler ve programlar arası bileşenler dikkate alınarak planlamalar yapılmalı ve bu doğrultuda uygulamalar gerektiğinde farklılaştırılmalıdır.
- Her bir öğretim yılının başlangıcında öğrencilerin bireysel olarak mevcut performansları tespit edilmeli ve BEP toplantısında alınacak kararlar doğrultusunda öğrenme-öğretme süreci yapılandırılmalıdır.
- Eğitim ve öğretim süreçlerinde Türkçemizin doğru ve etkili kullanımına, öğrencilerin söz varlığının ve dil becerilerinin geliştirilmesine özen gösterilmelidir.
- Öğrencilerin aktif katılımını destekleyen, düşüncelerin özgürce paylaşılabileceği, sosyal-duygusal becerilerin gelişiminin desteklendiği bir sınıf iklimi oluşturulmalıdır.
- Bilgi ve beceriler içerik çerçevesiyle yeni ve anlamlı bütünler oluştururken programlar arası bileşenler (sosyal duygusal öğrenme becerileri, değerler, sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri), öğrenmenin anlamlı bir parçası hâline getirilmelidir.
- Öğretim materyalleri öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları göz önünde bulundurularak öğrenme çıktıları ile uyumlu olacak şekilde çeşitlilik sağlanarak hazırlanmalı ve kullanılmalıdır.
- Ölçme ve değerlendirme yöntemleri öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri, bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmelidir. Bu süreç, öğrencilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları göz önünde bulundurularak planlanmalıdır. Bilgi ve becerilerin ölçülmesi ve değerlendirilmesinde günlük yaşamla doğrudan ilişkili görevler verilmeli ve motive edici geri bildirimler sağlanmalıdır. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, öğrenme-öğretme süreciyle eş zamanlı ve tutarlı bir şekilde yürütülmelidir. Öğrenme çıktıları ve edinilen beceriler, belirli bir sistematik yapı içinde ve düzenli aralıklarla ölçülmelidir. Ayrıca her temanın öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde en az bir performans görevi öğrenme kanıtı olarak belirtilmiştir. Gözlem formları, kontrol listeleri, performans görevleri, etkinlik çizelgeleri gibi araçlardan uygun olanları; öğrenci performansını ölçmek ve geliştirmek amacıyla kullanılmalıdır. Ayrıca dijital araçlardan da faydalanılmalıdır.
- Farklılaştırma bölümünde yer verilen uygulamalara ders kitaplarında doğrudan yer verilmeyecek olup farklılaştırmaya yönelik tüm uygulamalar; öğrencilerin ilgi, ihtiyaç ve istekleri göz önünde bulundurularak esnek bir şekilde planlanmalı ve yürütülmelidir.

- Temaların ilgili bölümlerinde teknolojiye doğru ve güvenli bir biçimde yararlanmanın, teknolojiyi verimli kullanmanın önemi vurgulanmalıdır.
- Sınıflarda iki öğretmen birlikte yer alacağından dolayı öğretmenler tüm öğrencilerin ihtiyaçlarını bütüncül olarak karşılayacak şekilde iş birliği ile öğretim yapmaya özen göstermelidir.

1.2.1 Alan Becerileri, Kavramsal Beceriler ve Eğilimler

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Dersi Öğretim Programı, kavramsal beceriler esas alınarak hazırlanmıştır. Kavramsal beceriler; öğrencilerin sağlık ve güvenlik durumlarını anlamlandırmalarını, riskleri değerlendirmelerini ve doğru kararlar almalarını sağlayan temel ve bütünlük becerilerin kazandırılmasının amaçlandığı zihinsel süreçler olarak ele alınmıştır. Bu program özelinde alan becerileri kullanılmamıştır. Bunun temel nedeni, alan becerilerinin doğrudan akademik disiplinlere özgü yapısının Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik dersinin bütüncül ve disiplinler arası yapısıyla örtüşmemesidir. Bu nedenle programın kapsamı, öğrencilerin günlük yaşamda ihtiyaç duyacakları bilgi, beceri ve tutumları geliştirmeye yönelik olarak kavramsal beceriler ve eğilimler üzerinden yapılandırılmıştır. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Dersi Öğretim Programı'nın temel unsurları olan öğrenme-öğretme süreçleri ile ölçme ve değerlendirme faaliyetleri başta olmak üzere her türlü hedef ve süreç; kavramsal beceriler ve eğilimlerin bir bütün olarak değerlendirildiği bir anlayışla gerçekleştirilmelidir.

1.2.2 Programlar Arası Bileşenler

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda, Türkiye Yüzyılı Maarif Modeli Öğretim Programları Ortak Metni'nde tanımlanan temel programlar arası bileşenler ilişkisel biçimde ele alınmıştır. Bu bileşenlerin öğrenme-öğretme uygulamalarına nasıl yansıtılacağı detaylandırılmıştır.

Program, öğrencilerin yalnızca gelişimlerini değil aynı zamanda sosyal-duygusal öğrenme becerilerinin gelişimini de desteklemeyi amaçlamaktadır. Bu kapsamda öz düzenleme, empati, iş birliği, öz güven, sorumluluk ve duygularını ifade etme becerilerinin geliştirilmesi desteklenmektedir.

Programda Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi temel alınarak sorumluluk, temizlik, güvenlik, yardımseverlik, dikkat, saygı, dayanışma, mahremiyet, sabır ve vatanseverlik gibi değerlere odaklanılmıştır. Bu değerler, öğrencilerin günlük yaşamda sağlıklı ve güvenli davranışlar geliştirmelerine rehberlik edecek şekilde öğrenme süreçlerine doğal olarak işlenmektedir.

Programın bir diğer bileşeni olan sistem düşüncesi ve okuryazarlık becerileri ile bireylerin toplumsal yaşamın dinamiklerine uyum sağlama noktasında kritik bir rol oynaması hedeflenmektedir. Bilgi toplumu gereklilikleri doğrultusunda bireylerin dijital, bilgi, görsel ve vatandaşlık okuryazarlığı gibi çok boyutlu becerilere sahip olması, hem bireysel gelişimleri hem de toplumsal sorumluluklarını yerine getirebilmeleri açısından önemlidir. Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nda bir başka bileşen olan Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde yer alan sorumluluk, temizlik, güvenlik, yardımseverlik, dikkat, saygı, dayanışma, mahremiyet, sabır, vatanseverlik gibi değerlere odaklanılmaktadır.

1.2.3 Disiplinler Arası ve Beceriler Arası İlişkiler

Programda disiplinler arası ilişkiler kurularak öğrencilerin farklı disiplinlerde edindikleri bilgi ve becerileri öğrenme sürecinde nasıl kullanabilecekleri belirtilmiştir. Bu bağlamda hem disiplinler arası hem de beceriler arası ilişki kurulması önemsenmektedir. Programda disiplinler arası ilişkiler başta hayat bilgisi ve günlük yaşam becerileri ile bağımsız yaşam becerileri olmak üzere farklı disiplin ve alanların sağlıklı yaşam ve güvenlik becerilerini kullandığı bağlamlara vurgu yapılmıştır. Beceriler arası ilişkiler ise öğrenme çıktılarının odağında olmadığı hâlde temanın öğrenme çıktılarına ulaşılması için gerekli olan ve aynı zamanda temanın desteklediği alan ve kavramsal becerileri ifade etmektedir. Öğrenme-öğretme süreçleri, disiplinler arası ve beceriler arası ilişkilerin işe koşulmasını sağlayacak şekilde planlanmalıdır.

1.2.4 Öğrenme Çıktıları

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın temaları belli bir bilgi ve beceri bütünlüğünü yansıtan öğrenme çıktıları etrafında oluşturulmuştur. Kavramsal becerilerden olan temel beceriler ve bütünleşik beceriler temel alınarak hazırlanan öğrenme çıktıları, temanın sonunda öğrencinin ulaşması beklenen, alana ilişkin kavram, yöntem ve işlem bilgileri ile becerileri bir arada sunan öğretim amaçları olarak düşünülebilir. Öğrenme çıktıları eylemlerin yanı sıra bu becerileri oluşturan süreç bileşenlerinin rehberliğinde hazırlanmıştır. Beceri kazanma süreci bazı eylemlerin sistematik, bilinçli ve istekli bir şekilde işe koşulmasını gerektirmektedir. Bu bağlamda öğrenme çıktılarına ulaşmak için becerilerin süreç bileşenlerinin titizlikle gerçekleştirilmesi beklenmektedir.

1.2.5 İçerik Çerçevesi

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı, özel eğitim uygulama okullarındaki öğrencilerin gelişimsel özellikleri, bireysel farklılıkları ve performans düzeyleri dikkate alınarak bütüncül bir yapıda tasarlanmıştır. Programın içerik çerçevesi, öğrencilerin bağımsız yaşam ve güvenli davranış yetkinliklerini geliştirmek amacıyla; soyut genellemeler yerine somut, ölçülebilir ve öğrenme-öğretme süreçlerini yapılandırılabilir anahtar kavramlar üzerine inşa edilmiştir.

Programda yer alan öğrenme temaları ve bu temaları oluşturan içerik, disipline özgü bilgi ve işlemsel bilgi kümelerini kapsayacak şekilde düzenlenmiştir. Disipline özgü bilgi; sağlıklı yaşama ait temel öğeleri (kişisel bakım araçları, besin grupları, tehlike sembolleri, acil durum numaraları vb.) kapsarken, işlemsel bilgi bu öğelerin günlük yaşamda uygulanması için gereken eylem adımlarını (dış fırçalama, el yıkama, tehlikeden kaçınma, yardım isteme vb.) ifade eder. Anahtar kavramlar, bu iki bilgi türünü harmanlayarak öğrencilerin "ne bilmesi" ve "neyi yapabilmesi" gerektiğini net bir şekilde ortaya koyar.

Program; "Öz Bakım ve Günlük Yaşam, Sağlıklı Beslenme Becerileri, Hastalıklarla Baş Etme, Tehlikeleri Fark Etme, Acil Durumlar ve Doğal Afetlerden Korunma, Trafik Kurallarına Uyma, İlk Yardım ve Kendini Koruma" olmak üzere sekiz temadan oluşmaktadır. "Öz Bakım ve Günlük Yaşam" temasında öğrencilerin kişisel temizlik, giyinme, yemek yeme, tuvalet alışkanlığı ve hava koşullarına uygun giyinme gibi temel öz bakım ve günlük yaşam becerilerini edinebilmeleri hedeflenmektedir. "Sağlıklı Beslenme Becerileri" temasında öğrencilerin sağlıklı besinleri ayırt edebilmeleri, sağlıklı bir yemek tabağı oluşturabilmeleri ve yemek öncesi-sonrası kurallara uyabilmeleri amaçlanmaktadır. "Hastalıklarla Baş Etme" temasında öğrencilerin sağlıkla ilgili temel kavramları öğrenebilmeleri, hastalık belirtilerini tanıyabilmeleri ve bulaşıcı hastalıklardan korunma yollarını bilmeleri hedeflenmektedir. "Tehlikeleri Fark Etme" temasında öğrencilerin yaralanma riski taşıyan durum ve nesneleri ayırt ederek güvenli davranışlar sergileyebilmeleri amaçlanmaktadır. "Acil Durumlar ve Doğal Afetlerden Korunma" temasında öğrencilerin acil durum ve afet türlerini tanıyabilmeleri, bu durumlarda güvenli davranış geliştirebilmeleri ve iş birliği yapabilmeleri hedeflenmektedir. "Trafik Kurallarına Uyma" temasında öğrencilerin trafikle ilgili temel kavramları öğrenebilmeleri ve günlük yaşamda kurallara uygun davranış gösterebilmeleri amaçlanmaktadır. "İlk Yardım" temasında öğrencilerin temel ilk yardım kavramlarını tanıyabilmeleri ve ihtiyaç duyulan durumlarda uygun davranış gösterebilmeleri hedeflenmektedir. Son olarak "Kendini Koruma" temasında öğrencilerin güven çemberindeki kişileri ayırt edebilmeleri, uygun olmayan isteklere güvenli tepkiler verebilmeleri ve dijital ortamlardaki tehlikelere karşı uygun davranış geliştirebilmeleri amaçlanmaktadır.

1.2.6 Öğrenme Kanıtları (Ölçme ve Değerlendirme)

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme kanıtları bölümünde öğrencilerin gelişim özelliklerine uygun olmak koşuluyla sürece dayalı, öğrenme eksikliklerinin tespiti ve telafi edilmesini temel alan bir yaklaşım benimsenmiştir. Bu bölümde her öğrenme çıktısına ilişkin en az bir öğrenme kanıtı sunulmuştur. Ölçme araçları belirlenirken bunların temalarda yer verilen öğrenme çıktılarına kapsamı hedeflenmiştir. Öğrencilerin aktif olarak süreçte yer aldığı, öğrencileri motive edici öğrenme kuram ve yaklaşımlarıyla uyumlu ölçme ve değerlendirme yöntemleri tercih edilmiştir. Ayrıca programda verilen öğrenme kanıtları öneri niteliğinde olup öğrenme çıktısı ve içerik çerçevesi ile uyumlu olması koşuluyla farklı ölçme araç ve yöntemleri kullanılabilir. Ölçme ve değerlendirme uygulamaları tüm süreç boyunca yapılmalı ve ölçme sonuçları tek başına değil, izlenen süreçlerle birlikte bütünlük içerisinde değerlendirilmelidir.

Ön değerlendirme etkinlikleri kullanılarak öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyinin tespit edilmesi ile başlayan süreç, öğrenme çıktılarına ulaşılma düzeyinin ve öğrenme eksiklerinin belirlenmesi ile sürdürülmüştür. Temalar içinde süreç değerlendirme amacıyla kullanılan ölçme ve değerlendirme etkinlikleri çeşitlilik göstermektedir. Ölçme ve değerlendirme araçlarından her birine programın son kısmında örnekler verilmiştir.

1.2.7 Öğrenme-Öğretme Yaşantıları

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın öğrenme-öğretme yaşantıları bölümünde temalara ilişkin temel kabuller, ön değerlendirme süreci, köprü kurma etkinlikleri ve öğrenme-öğretme uygulamaları bulunmaktadır.

Temel kabullerde, öğrencilerin tema ile ilgili ihtiyaç duyacağı ön öğrenmelere yer verilmiştir.

Ön değerlendirme süreci, ilgili tema için gerekli olan bilgilerin ifade edildiği temel kabullere, öğrencilerin sahip olup olmadığının nasıl değerlendirileceğinin yer aldığı bölümdür.

Köprü kurma bölümünde, öğrencilerin mevcut bilgi ve becerileri ile edinecekleri bilgi ve beceriler arasında bağ kurmaya yönelik etkinlik önerileri sunulmaktadır. Köprü kurma, sınıfta öğrenilen bilgi ve becerilerin günlük hayatla ilişkilendirilmesine yönelik olduğundan öğrencilerin öğrenilen bilgi ve becerileri sadece sınıf içinde değil gerçek hayatta da nasıl kullanabileceklerini anlamalarına fırsat verilmelidir.

Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde merakla dayalı, sorgulayıcı, derin ve anlamlı öğrenmeye yönelik etkinliklere yer verilmiştir. Bu bölüm TYMM doğrultusunda bilgi, beceri ve Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde yer alan değerlerin anlamlandırılmasına rehberlik etmektedir. Öğretmenler tarafından Erdem-Değer-Eylem Çerçevesi'nde yer alan değerlerin öğrenciler tarafından günlük ve toplumsal yaşama yansıtılması sağlanmalıdır. Öğrenme-öğretme uygulamaları bölümünde öğrencilerin akademik, sosyal ve duygusal becerilerinin en üst düzeyde gelişiminin sağlanması için okul içi ve okul dışı ortamlara uygun etkinliklere yer verilmiştir. Öğrenci merkezli bu etkinlikler ile öğrencilerin daha aktif hâle gelmeleri beklenmektedir. Bu süreçte okul içi öğrenme ortamları ve okul dışı öğrenme ortamlarından da yararlanılması, öğrencilerin okul ile yaşam arasında bağ kurmalarını sağlayacaktır. Uygun okul içi veya okul dışı öğrenme ortamlarının oluşturulmasında öğrenme çıktılarının kapsamı, öğrenci özellikleri, okul imkânları ve ekonomiklik gibi etkenler göz önünde bulundurulmalıdır. Dijital öğrenme ortamları ve uygulamalarından (EBA, çevrim içi paylaşım platformları, eğitici dijital içerikler vb.) mümkün olduğunca yararlanılmalıdır. Öğrencilerin konu içeriklerine göre hazırladıkları afiş, poster, pano, broşür, dijital sunum vb. materyallerin sınıf içi, okul içi ve dışı ortamlarda sergilenmesi sağlanmalıdır. Bununla birlikte millî gün ve bayramlarda, dinî gün ve bayramlarda, belirli gün ve haftalarda çeşitli etkinliklerle öğrencilerin millî bilinç ve manevi değerleri geliştirilmelidir.

1.2.8 Farklılaştırma

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın farklılaştırma bölümünde; orta ağır düzeyde zihinsel yetersizliği/otizm spektrum bozukluğu olan öğrencilerin bireysel özellikleri, performansları ve ihtiyaçları göz önüne alınarak TYMM'de yer alan "Zenginleştirme" ve "Destekleme" stratejilerinden sadece destekleme stratejisine yer verilmiştir.

Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın farklılaştırma bölümü; her öğrencinin kendine özgü ilgi ve öğrenme stilleri doğrultusunda kapsayıcı bir eğitim ortamı oluşturmak amacıyla hazırlanmıştır. Burada öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak esnek gruplandırma, sürekli değerlendirme ve uyarlama yaklaşımları ön plana çıkarılmıştır.

Farklılaştırma bölümü, öğrenme-öğretme uygulamalarında güçlük yaşayan öğrencilere gerekli desteğin verilebilmesi için önerilerin sunulduğu bölümdür. Bu bölümde destekleme kapsamında mevcut öğrenme-öğretme uygulamalarının sadeleştirilmesi, konulara yönelik ek kaynakların kullanılması gibi önerilerde bulunulmuştur.

1.3 Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı'nın Tema, Öğrenme Çıktısı Sayısı ve Süre Tablosu

TEMA	ÖĞRENME ÇIKTILARI SAYISI	SÜRE	
		DERS SAATİ	YÜZDE ORANI (%)
HATIRLATMA/DEĞERLENDİRME HAFTASI**	-	64	3
1. ÖZBAKIM VE GÜNLÜK YAŞAM	7	1924	89
2. SAĞLIKLI BESLENME BECERİLERİ	5		
3. HASTALIKLARLA BAŞ ETME	4		
4. TEHLİKELERİ FARK ETME	5		
5. ACİL DURUMLAR VE DOĞAL AFETLERDEN KORUNMA	3		
6. TRAFİK KURALLARINA UYMA	2		
7. İLK YARDIM	2		
8. KENDİNİ KORUMA	3		
PEKİŞTİRME/GENELLEME HAFTASI***	-	64	3
OKUL TEMELLİ PLANLAMA****	-	108	5
TOPLAM	31	2160	100

* Belirtilen tablo, 12 eğitim-öğretim yılı boyunca okutulacak temalar, öğrenme çıktıları ve ders saatlerinin toplamını kapsamaktadır.

* Tablo, bir öğrencinin tüm temaları ve öğrenme çıktılarını, kendi performans düzeyine uygun olarak öğrenmesi, edinmesi ve uygulamaya geçirilmesi durumunda ortaya çıkan örnek bir tablodur.

Öğrenciler için performans düzeyleri dikkate alınarak ve Bireyselleştirilmiş Eğitim Programı (BEP) hedefleri doğrultusunda uygun temalar ve öğrenme çıktıları belirlenmesi esastır.

** "Hatırlatma/Değerlendirme" haftaları her ders yılı başında, o ders yılının toplam ders saatinin (180 ders saati) %3'ü kadar (5 ders saati) olmalıdır.

*** "Pekiştirme/Genelleme" haftaları her ders yılı sonunda, o ders yılının toplam ders saatinin (180 ders saati) %3'ü (5 ders saati) kadar olmalıdır.

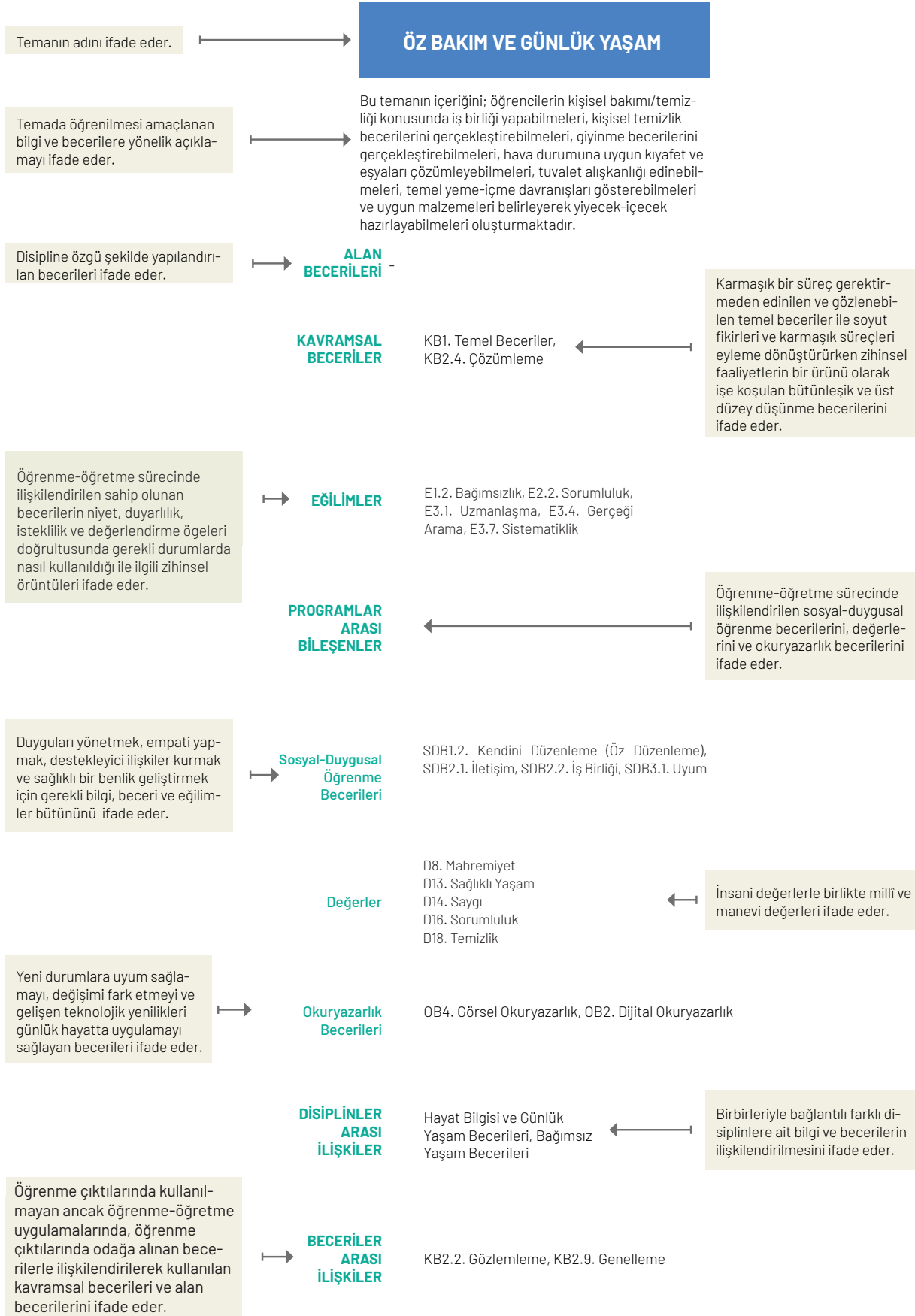
****Zümre öğretmenler kurulu tarafından, ders kapsamında yapılması kararlaştırılan okul dışı öğrenme etkinlikleri, araştırma ve gözlem çalışmaları, sosyal etkinlikler, proje çalışmaları, yerel çalışmalar ve okuma çalışmaları gibi etkinlikler için ayrılan süredir. Öğrencilerin bireysel ihtiyaçları ve öğrenme hızları dikkate alınarak etkinliklerin kapsamı, süresi ve içeriği belirlenir. Yıl içerisinde öğrencilerin Bireyselleştirilmiş Eğitim Programları doğrultusunda uygulanır.

**** "Okul Temelli Planlama" her ders yılında o ders yılına ait toplam ders saatinin (180 ders saati) %5'i kadar (9 ders saati) olmalıdır.

1.4 Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Kitap Forma Sayıları ve Kitap Ebadı

KİTAP	FORMA SAYISI	KİTAP EBATLARI
SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERS KİTABI 1	8-10	19,5 cm ve 27,5 cm
SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERS KİTABI 2	8-10	19,5 cm ve 27,5 cm

1.5 Sağlıklı Yaşam ve Güvenlik Becerileri Dersi Öğretim Programı Yapısı

Öğrenme yaşantıları sonunda öğrenciye kazandırılması amaçlanan bilgi, beceri ve becerilerin süreç bileşenlerini ifade eder.	→	ÖĞRENME ÇIKTILARI	SYG.1.1. Kişisel bakımı/temizliği konusunda iş birliği yapabilme	Dersin kodu Tema numarası Öğrenme çıktısı numarası
Disipline ait başlıca genelleme, ilke, anahtar kavramlar, semboller vb. ifade eder.	→	İÇERİK ÇERÇEVESİ	Kişisel temizlik ve bakım, giyinme becerileri, hava durumuna uygun giyinme, tuvalet alışkanlığı, yeme-içme, yiyecek-içecek hazırlama	Öğrenme-öğretme sürecinde ele alınan bilgi kümesini (konuya/alt konuya ilişkin sınırlar) ifade eder.
	→	Anahtar Kavramlar	kişisel temizlik, bakım, giyinme, tuvalet, yeme, içme	
	→	ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)	Öğrenme çıktıları; kontrol listesi, veri kayıt formu, gözlem formu ve performans görevi aracılığıyla değerlendirilebilir.	Öğrenme çıktısının değerlendirilmesi ile uygun ölçme ve değerlendirme araçlarını ifade eder.
Öğrenme çıktıları, eğilim, programlar arası bileşenler ve öğrenme kanıtları arasında kurulan ve anlamlı ilişkilere dayanan öğrenme-öğretme sürecini ifade eder.	→	ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI		
	→	Temel Kabuller	Öğrencilerin kişisel temizlik, giyinme, hava durumuna uygun kıyafet seçme, tuvalet alışkanlığı ve temel yeme-içme becerilerine dair basit kavram farkındalıklarına sahip oldukları kabul edilmektedir.	Önceki öğrenme-öğretme süreçlerinden getirildiği kabul edilen bilgi ve becerileri ifade eder.
Yeni bilgi ve becerilerin öğrenilmesi için sahip olunması gereken ön bilgileri ve/veya becerileri ifade eden temel kabullerin değerlendirilmesi ile öğrenme sürecindeki ilgi ve ihtiyaçların belirlenmesini ifade eder.	→	Ön Değerlendirme Süreci	Öğrencilerin temizlik araçlarını, giysileri ve hava durumlarını görseller üzerinden tanımları istenebilir. Tuvalet ihtiyaçlarını ifade etme ve yönergelere uyma becerileri gözlemlenebilir. Yeme-içme sırasında nesne kavrama ve kullanma becerileri uygulamalı etkinliklerle değerlendirilebilir	
	→	Köprü Kurma	Öğrencilerle günlük yaşamlarındaki kişisel bakım, giyinme, hava durumuna göre kıyafet seçimi, tuvalet deneyimleri ve yeme-içme alışkanlıkları hakkında sohbet edilebilir. Görseller ve sorular aracılığıyla bu deneyimlerle ders arasında bağlantı kurulabilir.	Mevcut bilgi ve beceriler ile edinilecek bilgi ve beceriler arasında bağlantı oluşturma sürecinin yanı sıra edinilecek bilgi ve beceriler ile günlük yaşam deneyimleri arasında bağ kurmayı ifade eder.
Hedeflenen öğrenci profili ve temel öğrenme yaklaşımları ile uyumlu öğrenme-öğretme yaşantılarının hayata geçirildiği uygulamaları ifade eder.	→	Öğrenme-Öğretme Uygulamaları	SYG1.1 Öğrencilerin saç tarama, saç kesimi, tırnak kesimi ve banyo yapma gibi kişisel bakım ve temizlik süreçlerine önem vermeleri ve bu süreçlerde aile bireyleri veya yetişkinlerle iş birliği yaparak sorumluluk almaları beklenir (D18.1, SDB2.2, E2.2). Saç tarama, saç kesimi, tırnak kesimi ve banyo yapma sırasında yapılması gereken davranışlar görseller, sosyal öyküler veya canlandırmalar yoluyla açıklanır (OB4). Kuaför ve banyo ortamlarını yansıtan sınıf içi canlandırmalar aracılığıyla öğrencilerin sosyal uyumlarının desteklenmesi ve kendini düzenleme becerisi geliştirmeleri sağlanır (SDB1.2). Öğrencilerin yönergelere uygun şekilde hareket etmeleri, gerektiğinde yardım istemeleri ve kişisel bakım sürecine aktif biçimde katılım göstermeleri teşvik edilir (SDB2.1, SDB3.1). Öğretmen ve veli iş birliği doğrultusunda okul dışında farklı bireyler ile bu becerileri sürdürebilmelerine yönelik genelleme çalışmaları yapılır (KB2.9, E3.7). Süreç; gözlem ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.	
Öğrenme profilleri bakımından farklılık gösteren öğrencilere yönelik çeşitli farklılaştırmalar sunan öğrenme-öğretme yaşantılarını ifade eder.	→	FARKLILAŞTIRMA	Kişisel temizlik becerilerinde öğrencinin bireysel özelliklerine göre lavabo, musluk yüksekliği ve erişimi ayarlanabilir.	
Öğretmenin ve programın güçlü ve iyileştirilmesi gereken yönlerinin öğretmenler tarafından değerlendirilmesini ifade eder.	→	ÖĞRETMEN YANSIMALARI	Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.	

2. SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI'NDA YER ALAN TEMALAR

1. TEMA ÖZ BAKIM VE GÜNLÜK YAŞAM

Öz bakım ve günlük yaşam temasında öğrencilerin; kişisel bakımı/temizliği konusunda iş birliği yapabilmeleri, kişisel temizlik becerilerini yerine getirebilmeleri, giyinme becerilerini yerine getirebilmeleri, hava durumuna uygun kıyafet ve eşyaları çözümleyebilmeleri, tuvalet alışkanlığı edinebilmeleri, temel yeme-içme davranışları yerine getirebilmeleri ve uygun malzemeleri belirleyerek yiyecek-içecek hazırlayabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.4. Çözümleme

EĞİLİMLER

E2.2. Sorumluluk, E3.1. Uzmanlaşma, E3.7. Sistematiiklik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum

Değerler

D8. Mahremiyet, D13. Sağlıklı Yaşam, D14. Saygı, D16. Sorumluluk, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık, OB2. Dijital Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri, Bağımsız Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.2. Gözlemleme, KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SYG1.1.** Kişisel bakımı/temizliği konusunda iş birliği yapabilme
- SYG1.2.** Kişisel temizlik becerilerini yerine getirebilme
- SYG1.3.** Giyinme becerilerini yerine getirebilme
- SYG1.4.** Hava durumuna uygun kullanılan kıyafet ve eşyaları çözümleyebilme
- a) Hava durumuna uygun kullanılan kıyafet ve eşyaları belirler.
- b) Hava durumunu ve bu durumda kullanılan kıyafet ve eşyalar arasındaki ilişkileri belirler.
- SYG1.5.** Tuvalet alışkanlığı edinebilme
- SYG1.6.** Temel yeme-içme davranışları edinebilme
- SYG1.7.** Uygun malzemeleri belirleyerek yiyecek-içecek hazırlayabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Kişisel Temizlik ve Bakım

Giyinme Becerileri

Hava Durumuna Uygun Giyinme

Tuvalet Alışkanlığı

Yeme-İçme

Yiyecek-İçecek Hazırlama

Anahtar Kavramlar

kişisel temizlik, bakım, giyinme, tuvalet, yeme, içme

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; kontrol listesi, veri kayıt formu, gözlem formu ve performans görevi aracılığıyla değerlendirilebilir.

Performans görevi kapsamında, öğrencilerin sevdikleri malzemeleri kullanarak kendi sandviçlerini hazırlamaları ve hazırladıkları sandviçi arkadaşlarına tanıtmaları beklenir. Performans görevi kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilere temizlik araçları, giysiler ve farklı hava durumlarına ilişkin görseller sunularak bu görsellere verdikleri tanıma ve ayırt etme tepkileri gözlemlenebilir. Öğrencilerin tuvalet ihtiyacını ifade etme ve yönergeleri takip etme durumları doğal öğrenme ortamlarındaki gözlemlerle değerlendirilebilir. Yeme-içme sırasında basit kavram farkındalıkları sözel veya görsel destekli kısa görevler üzerinden gözlemlenebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin kişisel temizlik, giyinme, hava durumuna uygun kıyafet seçme, tuvalet alışkanlığı ve temel yeme-içme becerilerine dair basit kavram farkındalıklarına sahip oldukları kabul edilmektedir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin günlük yaşamlarında kişisel bakım, giyinme, hava durumuna göre kıyafet seçimi, tuvalet alışkanlıkları ve yeme-içme süreçlerine ilişkin yaşantılarından örnekler paylaşmaları teşvik edilebilir. Bu paylaşımlar aracılığıyla öğrencilerin önceki deneyimleri ile ele alınacak öğrenme süreci arasında anlamlı bir geçiş kurmaları desteklenebilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları**SYG1.1.**

Öğrencilerin kişisel bakımı/temizliği konusunda iş birliği yapabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Saç tarama/saç kesimi/tırnak kesimi sırasında iş birliği yapar.
- Banyo sırasında iş birliği yapar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin saç tarama, saç kesimi, tırnak kesimi ve banyo yapma gibi kişisel bakım ve temizlik süreçlerine önem vermeleri ve bu süreçlerde aile bireyleri veya yetişkinlerle iş birliği yaparak sorumluluk almaları beklenir (**D18.1, SDB2.2, E2.2**). Saç tarama, saç kesimi, tırnak kesimi ve banyo yapma sırasında yapılması gereken davranışlar görseller, sosyal öyküler veya canlandırmalar yoluyla açıklanır (**OB4**). Kuaför ve banyo ortamlarını yansıtan sınıf içi canlandırmalar aracılığıyla öğrencilerin sosyal uyumlarının desteklenmesi ve kendini düzenleme becerisi geliştirmeleri sağlanır (**SDB1.2**). Öğrencilerin yönergelere uygun şekilde hareket etmeleri, gerektiğinde yardım istemeleri ve kişisel bakım sürecine aktif biçimde katılım göstermeleri teşvik edilir (**SDB2.1, SDB3.1**). Öğretmen ve veli iş birliği doğrultusunda okul dışında farklı bireyler ile bu becerileri sürdürebilmelerine yönelik genelleme çalışmaları yapılır (**KB2.9, E3.7**). Süreç; gözlem ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG1.2.

Öğrencilerin kişisel temizlik becerilerini edinebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Ellerini yıkar.
- Yüzünü yıkar.
- Dişlerini fırçalar.
- Burnunu temizler.
- Saçlarını tarar.
- Banyo yapar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Kişisel temizlik becerilerine yönelik uygulamalarda, öğrencilerin temizlik davranışlarını günlük yaşamlarının bir parçası hâline getirmeleri ve bu süreçte sağlığına ve öz bakımına dikkat etmeleri beklenir (**D18.1, D14.2**). Ellerini ve yüzünü yıkama, diş fırçalama, burun temizleme, saç tarama ve banyo yapma becerileri, sıralı görsel içerikler aracılığıyla tanıtılır (**OB4**). Öğrencilerden bu becerilere ilişkin adımları takip ederek taklit etmeleri ve adımları doğru sırayla ifade etmeleri beklenir (**SDB2.1, E3.1**).

Her bir görselin hangi kişisel bakım adımını temsil ettiğini açıklamaları sağlanır. Adımları doğru sıraya koymaları istenir. Beceri adımları öğrencinin bulunduğu ortamlarda görsel çizelgelerle desteklenerek kendini düzenleme becerilerinin gelişimi hedeflenir **(OB4, SDB1.2)**. İlgili becerilere yönelik olarak sınıf ortamında canlandırmalar, kukla kullanımı ve tematik köşe uygulamalarıyla deneyim alanları oluşturulabilir. Bu süreçte öğrencilerin, temizlik araçlarını amacına uygun şekilde kullanmaları ve görevlerini sorumluluk bilinciyle yerine getirmeleri desteklenir **(D16.1)**. Süreç; gözlem, veri kayıt formu ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG1.3.

Öğrencilerin giyinme becerilerini gerçekleştirebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Temel giysileri çıkarır.
- Temel giysileri giyer.
- Tamamlayıcı giysileri çıkarır.
- Tamamlayıcı giysileri giyer.
- Giysilerdeki tamamlayıcı aparatları açar.
- Giysilerdeki tamamlayıcı aparatları kapatır.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilere temel giysiler kavramı açıklanarak günlük yaşamda kullanılan örnekler görsellerle veya gerçek nesnelerle tanıtılır. Bu giysilerin çıkarılması ve giyilmesine yönelik adımlar, sıralı görseller, videolar ve canlandırmalar aracılığıyla modellenir **(OB4)**. Öğrenciler başkalarının kişisel alanına saygı göstererek yalnızca kendi giysilerini ve aparatlarını kullanmaları konusunda yönlendirilir **(D8.4)**. Öğrencilerden model olunan kişi, görsel veya videoyu taklit etmeleri istenir. Sınıf içinde kuklalar, oyuncak bebekler veya giydirme mankenleri kullanılarak grup çalışmaları yapılır. Öğrenciler ikili gruplara ayrılarak biri yardımcı, diğeri uygulayıcı rolünü üstlenir. Yardımcı öğrenci, adım adım yönergeler vererek giysi giydirme sürecini yönlendirir **(SDB2.1, SDB2.2)**. Devamında tamamlayıcı giysi örnekleri tanıtılarak günlük yaşamda ne amaçla kullanıldıkları açıklanır. Bu giysilere ilişkin çıkarma ve giyme becerileri sıralı görseller, videolar ve canlandırmalar aracılığıyla modellenir **(OB4)**. Öğrencilerin kendi tamamlayıcı giysilerini yönergeler doğrultusunda bağımsız olarak çıkarıp giymeleri sağlanır. Giysilerde bulunan düğme, fermuar ve çit çit gibi tamamlayıcı aparatlar tanıtılır. Bu aparatları açma ve kapama becerilerinin geliştirilmesi amacıyla uygulama köşeleri oluşturulur. İlgili uygulamalarda öğrencilerin kendi hareketlerini gözlemlemeleri ve bağımsızlıklarını arttırmaları amacıyla ayna kullanılabilir. Bu becerilerin günlük yaşama aktarımını desteklemek amacıyla öğrencilerin ev ortamında aile desteğiyle kendi giysilerini çıkarıp giymesi ve aparatları kullanması beklenir **(KB2.9)**. Süreç, veri kayıt formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG1.4.

Öğrencilerden hava durumuna uygun kullanılan kıyafet ve eşyaları çözümleyebilmeleri beklenir (**KB2.4**). Bu kapsamda, öğrencilerin farklı hava durumlarına uygun olan kıyafet ve eşyaları doğru bir şekilde belirleyebilmeleri beklenir (**E3.1**). Bunun için hava durumlarına uygun olan kıyafet ve eşyalara ilişkin görseller, nesneler ve dijital içerikler sunulur (**OB2, OB4**). Öğrencilerden farklı hava durumlarına uygun kullanılan kıyafet ve eşyaları adlandırmaları veya işaret etmeleri istenir. Sınıf içerisinde farklı hava durumlarını temsil eden köşeler oluşturulur. Öğrencilerin sırayla bu köşeleri gezerek hangi köşenin hangi hava durumunu temsil ettiğini ifade etmeleri ve o hava durumuna uygun kıyafeti veya eşyayı seçerek yerleştirmeleri beklenir (**SDB2.1, E3.1**). Devamında öğrencilerin farklı hava durumları ile kıyafet ve eşyalar arasında ilişki kurmaları beklenir. Bu amaçla farklı hava durumlarına göre giyinmiş çocukları temsil eden görseller sunularak uygun kıyafet ve eşyalara ilişkin açıklamalar yapılır. Eşleştirme, ayırt etme ve ifade etme gibi uygulamalar gerçekleştirilir. Öğrencilerden bu çocukların hangi hava durumuna göre giyindiğini tahmin etmeleri ve ilgili hava durumunu doğru görsellerle ilişkilendirmeleri istenir (**SDB2.1, E3.1**). Süreç boyunca yapılan doğru seçimlerin günlük yaşam açısından önemi vurgulanır ve öğrencilerin hava durumuna uygun seçimler yaparak bunu günlük yaşamlarına genellemeleri sağlanır (**KB2.9**). Süreç, kontrol listesi ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG1.5.

Öğrencilerin tuvalet alışkanlığını edinebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Tuvaletinin geldiğini jest-mimik, fiziksel hareketlerle belli eder.
- Tuvaletinin geldiğini söyler.
- Tuvaletini yaparken gerektiğinde yardım talep eder.
- Tuvaleti uygun şekilde kullanır.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Tuvalet alışkanlığını edinebilmek amacıyla öğrencilere uygun bir dil kullanılarak ve görsellerle desteklenerek tuvalet ihtiyacı hakkında konuşma fırsatı sunulur (**SDB2.1, OB4**). Öncelikle tuvaletinin geldiğini ifade etme yolları jest, mimik veya vücut hareketleriyle modellenir. Öğrencilerin “Tuvaletim geldi.”, “Tuvalete gitmek istiyorum.” gibi ifadeleri kullanmaları teşvik edilir. Bu ifadelerin sınıf içinde tekrar edilmesi ve iletişim kurma fırsatlarının artırılması sağlanır (**SDB2.1**). Tuvalet kapısına veya sınıf panosuna bu ifadelerin sembolleri yerleştirilir (**OB4**). Öğrencilerin bu sembolleri tanıması ve kullanması için günlük yaşamdan örneklerle canlandırma çalışmaları yapılır. Öğrencilerin tuvalet sırasında ihtiyaç duyduğunda nasıl ve kimden yardım isteyebilecekleri açıklanır. Yardım istemenin doğal bir davranış olduğu vurgulanır. Bu kapsamda öğrencilerin destek talep etme davranışı göstermeleri beklenir. Tuvalet kullanımına ilişkin adımlar açıklanır. Bu adımlar görsel ve dijital materyaller ile somutlaştırılarak desteklenebilir (**OB4**). Adımların sıralanmasına yönelik etkinlikler yapılır. Tuvalet sonrası temizlik, hijyen ve düzen alışkanlıklarının kazandırılmasına yönelik uygulamalar yapılabilir (**D18.1**).

Tüm uygulama sürecinde mahremiyet ve güvenlik ilkelerine dikkat edilir. Süreç, veri kayıt formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG1.6.

Öğrencilerin temel yeme-içme becerilerini edinebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Parmaklarıyla atıştırılacak yer.
- Yeme davranışı için uygun araç gereci kullanır.
- İçme davranışı için uygun araç gereci kullanır.
- Sürahiden bardağa içecek doldurur.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerle küçük atıştırılacakları parmaklarıyla alma ve yeme davranışı uygulamalı olarak çalışılır. Yeme ve içme davranışlarında kullanılan araç gerecin (kaşık, çatal, bardak, sürahi vb.) doğru kullanımı gerçek nesneler, oyuncak mutfak malzemeleri veya görsel içerikler eşliğinde tanıtılır **(OB4)**. Araç gerecin doğru biçimde kullanımına yönelik görsel sıralı kartlar sunulur. Kaşık, çatal ve bıçak kullanımı, bardakla içecek içme gibi beceriler uygulamalı etkinliklerle desteklenir. Grup içi uygulamalarda, öğrencilerin birbirleriyle etkileşim kurarak becerileri gözlemlemeleri ve taklit etmeleri sağlanır **(SDB2.1, KB2.2)**. Sürahiden bardağa içecek doldurma uygulamaları aşamalı şekilde gösterilir. Başlangıçta boş sürahilerle denemeler yapılır, uygun sıvılarla uygulamalar sürdürülür. Öğrencilerin bu adımları bağımsız bir şekilde gerçekleştirebilmesi için gerekli durumlarda rehberlik edilir. Öğrenme-öğretme uygulamalarının doğal bağlamda yürütülmesine özen gösterilir. Süreç, veri kayıt formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG1.7.

Öğrencilerin uygun malzemeleri belirleyerek yiyecek ve içecek hazırlayabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Meyve yıkar.
- Aletsiz soyulabilen meyveleri soyar.
- Bıçak kullanarak sürülebilir kıvamdaki yiyecekleri ekmeğe sürer.
- Sandviç hazırlar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Meyve yıkama adımları görseller, videolar veya canlandırmalar aracılığıyla açıklanır ve öğrencilere model olunur. Uygulamalarda öğrencilerin meyveyi yıkamaları, ovuşturmaları ve kurulama işlemini gerçekleştirmeleri beklenir. Bu süreçte hijyen kurallarına dikkat çekilerek temiz yiyecek tüketiminin önemi vurgulanır **(D18.2)**. Öğrenciler, hazırlık ve tüketim aşamalarında sağlıklı besinleri seçmeleri ve dengeli beslenmeye dikkat etmeleri konusunda yönlendirilir **(D13.1)**. Elleri kullanarak nasıl ve hangi meyvelerin soyulabileceği görseller ve canlandırmalar aracılığıyla tanıtılır. Öğrencilerin meyve soyma adımlarını sırasıyla uygulamaları beklenir.

Öğrencilerin bireysel olarak meyvelerini yıkayıp temizlemesi, sınıfça hazırlanan meyve sepetine yerleştirmeleri ve birlikte tüketmeleri sağlanabilir. Grup çalışmalarıyla hazırlanan “Temiz Meyve Sepeti” gibi etkinlikler aracılığıyla öğrencilerin birlikte çalışma, sorumluluk alma ve sosyal etkileşim becerileri desteklenir **(SDB2.1, E2.2)**. Sürülebilir kıvamdaki yiyeceklerin ekmeğe nasıl sürülebileceği görseller ve canlandırmalar aracılığıyla açıklanır. Sürülebilir kıvamdaki yiyeceklerin ekmeğe uygulanmasına yönelik etkinliklerde, plastik bıçak kullanılarak becerinin güvenli bir biçimde geliştirilmesi amaçlanır. Bıçağın tutulması, yayma hareketinin yapılması ve yüzeye dengeli yayılması gibi işlemler uygun biçimde yapılandırılır. Sandviç hazırlama süreci, sıralı görseller ve gerçek malzemelerle desteklenerek öğrencilere tanıtılır **(OB4)**. Tüm uygulamalarda öğrencilerin el-göz koordinasyonlarını geliştirmeleri, ilgili becerileri bağımsız biçimde gerçekleştirmeleri ve etkinlik sonrasında temizlik yaparak sorumluluk üstlenmeleri beklenir **(E2.2, D18.2)**. Süreç kontrol listeleri, veri kayıt formu ve gözlem formu kullanılarak değerlendirilebilir.

Performans görevi kapsamında, öğrencilerin sevdikleri malzemeleri kullanarak kendi sandviçlerini hazırlamaları ve hazırladıkları sandviçi arkadaşlarına tanıtılmaları beklenir. Performans görevi kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrencilerin kişisel bakımı/temizliği konusunda iş birliği yapabilmeleri, kişisel temizlik becerilerini gerçekleştirebilmeleri, giyinme becerilerini gerçekleştirebilmeleri, hava durumuna uygun kıyafet ve eşyaları çözümleyebilmeleri, tuvalet alışkanlığını edinebilmeleri, temel yeme-içme becerilerini edinebilmeleri ve yiyecek ve içecek hazırlayabilmelerine yönelik öğretim süreci; öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde, öğrencilerin günlük yaşam becerilerini destekleyecek uygulamalı örnekler ve somut materyaller kullanılır. Meyve yıkama, aletsiz soyulabilen meyveleri soyma, sürülebilir kıvamdaki yiyecekleri ekmeğe sürme, sandviç hazırlama, parmakla atıştırma yeme, uygun araç-gereçle yemek ve içme, sürahide bardağa içecek doldurma gibi kazanımlar, gerçek nesneler ve model uygulamalarla somutlaştırılabilir. Tuvalet kullanımına ilişkin jest, mimik veya sözel ifadelerle ihtiyaç belirtme, yardım talep etme ve tuvaleti uygun şekilde kullanma gibi beceriler dramatik canlandırmalar ve sosyal öykülerle desteklenir. Giyinme becerilerinde öğrencilerin kendi kıyafetleri veya sınıfa getirilen materyaller kullanılabilir. Kişisel bakım becerilerinde el-yüz yıkama, diş fırçalama, burun temizleme, saç tarama, banyo yapma gibi kazanımlar günlük rutinlerle ilişkilendirilir, saç kesimi ve tırnak kesimi sırasında iş birliği yapma davranışları rol oynama ve görsel desteklerle pekiştirilebilir. Ayrıca hava durumuna uygun kıyafet ve eşyaları belirleme, bunları hava koşullarıyla ilişkilendirme çalışmaları için mevsimlik giysi görselleri, kuklalar veya gerçek kıyafetler kullanılabilir. Bazı öğrenciler için yalnızca görsel ayırt etme ve işaret etme etkinlikleri yeterli olurken, daha ileri düzeydeki öğrenciler bu becerileri baştan sona uygulamalı olarak gerçekleştirebilir. İçerikler öğrencilerin dikkat süresi, yönerge takibi ve işlem basamaklarını takip etme kapasiteleri göz önünde bulundurularak sadeleştirilir ya da adım adım yapılandırılabilir. Gerekirse görsel ipuçları, hatırlatıcı kartlar ve sesli yönergelerle desteklenebilir.

Süreçte öğrencilerin becerileri kendi hızlarında geliştirebilmeleri için çoklu sunum yolları ve farklı destek stratejileri kullanılabilir. Ellerini ve yüzünü yıkama, banyo yapma, giyinme, tuvalet kullanma, yemek yeme, içecek doldurma, meyve yıkama ve bıçak kullanma gibi günlük yaşam becerileri; model olma, yönerge takibi, eşli uygulama, görsel ipuçları, fiziksel yardım ve gerektiğinde el üstü destekle pekiştirilebilir. Süreç boyunca sözel yönlendirmeler, hatırlatıcı görseller ve dijital içerikler kullanılarak öğrenme kalıcılığı artırılabilir. Öğrencilerin kendi deneyimlerini paylaşabilecekleri sohbet ortamları oluşturulabilir. Daha fazla yapılandırmaya ihtiyaç duyan öğrenciler için işaret etme, eşleme, tekrar etme, dramatizasyon ve basit problem çözme etkinlikleri sürece dâhil edilebilir. Grup çalışmaları sırasında iş birliği gerektiren görevler, öğrencinin gelişim düzeyine göre belirlenir ve sorumluluklar kademeli olarak kazandırılabilir. Bazı öğrenciler yalnızca giysi aparatlarını açıp kapatabilirken daha ileri düzeyde olan öğrenciler baştan sona bağımsız şekilde giyinme sürecini yönetebilir. Bu çeşitlilik dikkate alınarak her öğrencinin bireysel ilerleme hızına uygun uygulamalar planlanır ve süreç, hem bireysel destek hem de sosyal öğrenme ortamlarıyla zenginleştirilebilir.

Ürün açısından her öğrenciye uygun ve ulaşılabilir performans beklentileri oluşturulabilir. Bazı öğrenciler yalnızca tuvalet görselini işaret ederek ihtiyacını ifade edebilirken daha ileri düzeydeki öğrenciler bağımsız tuvalet kullanımını gerçekleştirebilir. Benzer şekilde, bir öğrenci meyve yıkama sürecinde yalnızca sıralamayı takip ederken başka bir öğrenci sandviç hazırlama sürecini baştan sona bağımsız biçimde tamamlayabilir. Öğrencilerden beklenen ürünler esnek biçimde tanımlanır; örneğin bir öğrenci yalnızca bıçakla sürme davranışını içeren görseli doğru şekilde işaret edebilirken başka bir öğrenci aynı davranışı uygulamalı olarak sergileyebilir. Öğrencinin çabası, gelişimsel kazanımı kadar önemsenir ve süreç temelli değerlendirme teknikleri tercih edilebilir.

Öğretim ortamı düzenli, görsel olarak yönlendirici ve öğrencinin fiziksel hareketini destekleyecek biçimde hazırlanabilir. Lavabo, tuvalet, sınıf içi uygulama köşesi, mutfak malzemeleri, giysi dolapları gibi alanlar öğrencilerin bağımsız hareket edebileceği şekilde organize edilebilir. Malzemelerin kolay erişilebilir olması, yönlendirici görsellerin kullanılması ve mahremiyet ile hijyen kurallarına dikkat edilmesi temel ilkeler arasında yer alabilir. Duyusal hassasiyetleri olan öğrenciler için düşük uyarıcı, sakin alanlar düzenlenebilir. Işık, ses ve koku düzeyleri dikkatlice kontrol edilerek öğrencinin rahat edebileceği güvenli bir öğrenme ortamı sağlanabilir. Öğrenme sürecinde bireysel ihtiyaçları karşılamak için kişisel çalışma alanları, iş birliği becerilerini geliştirmek için ise grup etkinliklerine uygun ortak alanlar düzenlenebilir. Grup çalışmaları ve uygulamalı etkinliklerde her öğrencinin katılımını destekleyecek görev alanları belirlenir. Sınıf ortamı gerektiğinde yeniden düzenlenebilir; esnek oturma düzenleri, hareket alanları ve görsel ipuçlarıyla desteklenerek farklı gelişim düzeylerindeki öğrencilerin etkin katılımı sağlanabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

2. TEMA

SAĞLIKLI BESLENME BECERİLERİ

Sağlıklı beslenme becerileri temasında öğrencilerin yemek yemeye hazırlanabilmeleri, besinlerin tazelik durumunu ayırt edebilmeleri, yemek sırasında kurallara uyabilmeleri, sağlıklı yemek tabağı oluşturabilmeleri ve yemek sonrasında kurallara uyabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLMİLER

E2.2. Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1.Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2.Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1.İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D12.Sabır, D13.Sağlıklı Yaşam, D16.Sorumluluk, D17. Tasarruf, D18.Temizlik

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi, Günlük Yaşam Becerileri, Bağımsız Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SYG2.1.** Yemek yemeye hazırlanabilme
- SYG2.2.** Besinlerin tazelik durumunu ayırt edebilme
- SYG2.3.** Yemek sırasında kurallara uyabilme
- SYG2.4.** Sağlıklı yemek tabağı oluşturabilme
- SYG2.5.** Yemek sonrasında kurallara uyabilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yemek Yemeye Hazırlanma
Besinlerin Tazelik Durumu
Yemek Sırası ve Sonrası Kuralları
Sağlıklı Yemek

Anahtar Kavramlar

yemeğe hazırlık, yemek kuralları, besin güvenliği, sağlıklı beslenme

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; gözlem formu, kontrol listesi, veri kayıt formu, performans görevi ve dereceli puanlama anahtarı aracılığıyla değerlendirilebilir.

Performans görevi kapsamında ise öğrencilere bir yemek masası görseli verilerek çatal, kaşık, tabak ve bardak gibi araç gereci uygun yerlere yapıştırmaları istenebilir. Süreç, kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin el yıkama ve ağız silme gibi temel kişisel bakım becerilerine, el-göz koordinasyonuna ve tek adımlı motor becerilere sahip oldukları, yiyecek ve içecekleri tanıyabildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin kişisel bakıma ilişkin davranışları doğal öğrenme ortamlarında gözlemlenebilir. El-göz koordinasyonuna yönelik tepkileri; görsel takip, işaretleme veya eşleştirme gibi kısa görevler üzerinden izlenebilir. Temel besinleri tanıma durumları, görseller ya da gerçek materyallerle sunulan uyarılara verdikleri tepkiler aracılığıyla değerlendirilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları el yıkama, yemek öncesi-sonrası temizlik ve beslenme süreçlerine ilişkin deneyimlerinden örnekler paylaşımları teşvik edilebilir. Öğrencilerin bu deneyimlere dair ifade ettikleri davranışlar üzerinden kişisel bakım ve beslenmeye yönelik önceki yaşantıları ile ele alınacak yeni öğrenmeler arasında anlamlı bağlantılar kurmaları desteklenebilir. Günlük yaşamlarında karşılaştıkları sağlıklı-sağlıksız besin örneklerine ilişkin gözlemlerini sözel ya da görsel yollarla ifade etmeleri teşvik edilebilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

SYG2.1.

Öğrencilerin yemek yemeye hazırlanabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Yemekten önce ellerini yıkar.
- Yemek yerken kullanılan malzemeleri ayırt eder.
- Yemekte kullanılan araç gereci masaya koyar.
- Yemeği servis edilinceye kadar bekler.
- Yiyecek ve içecek servisi yapar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin yemek öncesi hazırlık sürecine katılması ve sofraya düzenine yönelik temel alışkanlıkları edinmesi beklenir. Bu kapsamda, öğrencilere yemek öncesinde yapılması gerekenler sorularla hatırlatılır, ellerin yıkanmasının önemi vurgulanır ve lavabo kullanımı adım adım açıklanarak uygulama sırasında takip etmeleri sağlanır **(D18.1)**. Yemekte kullanılan kaşık, çatal, tabak, bardak, peçete vb. araç gereç tanıtılır. Öğrencilerden bu araç gereci adlandırmaları, ayırt etmeleri ve sofraya yerleştirmeleri istenir. Grup çalışmalarıyla sofrada eksik olan araç gerecin bulunup tamamlanması sağlanabilir **(SDB2.2)**. Yemeğe başlamadan önce bekleme davranışının geliştirilmesi için sınıf içi uygulamalar yapılır ve oyunlar oynanır. Bu sırada öğrencilerin sıraya uymaları, bekleme süresine dikkat etmeleri ve çevresine karşı duyarlılık göstermeleri desteklenir **(E2.5)**. Her öğrenciye bir görev verilerek grup halinde yiyecek ve içecek servisi yapmaları sağlanır **(D16.3)**. Performans görevi kapsamında ise öğrencilere bir yemek masası görseli verilerek çatal, kaşık, tabak ve bardak gibi araç gereci uygun yerlere yapıştırmaları istenir. Bu uygulamalarda öğrencilerin görev bilinciyle hareket etmesi, yönergeleri takip etmesi ve ailesinden ya da arkadaşlarından destek alarak takım çalışmasına dâhil olması desteklenir **(E2.2, SDB2.2)**. Süreç, öz değerlendirme formu, kontrol listesi ve veri kayıt formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG2.2.

Öğrencilerin besinlerin tazelik durumlarını ayırt edebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Bozulmuş ekmeği, süt ürünlerini (peynir, yoğurt vb.), meyveyi ve sebzeyi ayırt eder.
- Bozulmuş yiyecekleri çöpe atar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin bozulmuş ekmek, süt ürünleri (peynir, yoğurt vb.), meyve ve sebzeleri ayırt etmeleri ve bu yiyecekleri uygun şekilde çöpe atmaları amaçlanır. Çalışmalara yiyeceklerin taze ve bozulmuş hâllerini gösteren görsellerle başlanır. Öğrencilere "Hangisi taze, hangisi bozulmuş olabilir?" gibi sorular yöneltilerek gözlem yapmaları ve yorum geliştirmeleri sağlanır. Uygulamalı etkinliklerle öğrencilerin bozulmuş yiyecekleri tanımları desteklenir **(SDB2.2)**.

Süreçte öğrencilerin doğru gözlem yapmaları, sağlığını korumaya özen göstermeleri, sorumluluk alarak hareket etmeleri ve çevresindekilerin sağlığına duyarlılık göstermeleri amaçlanır (**D13.1, E2.2, SDB1.2**). Çalışmaların sonucunda öğrencilerin bozulmuş yiyecekleri ayırt ederek çöpe atma davranışını sergilemeleri beklenir. Süreç, gözlem formu, kontrol listesi ve öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG2.3.

Öğrencilerin yemek sırasında kurallara uyabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Katı gıdaları çiğneyerek yutar.
- Ağızındaki lokma bitince konuşur.
- Yemeğini ağızı kapalı yer.
- Küçük lokmalar hâlinde yer.
- Küçük yudumlar hâlinde içer.
- Konuşmadan önce ağızını peçete ile siler.
- Tabağındaki yemeği bitirir.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin yemek sırasında dikkat etmeleri gereken kuralları öğrenmeleri ve bu davranışları alışkanlık hâline getirmeleri amaçlanır. Çalışmalar sınıf içi rol oynama etkinlikleri ile başlanarak öğrencilerin sürece aktif katılımı desteklenir. Öğrencilerle birlikte yemek sırasında nelere dikkat edilmesi gerektiği hakkında sohbet edilir (**SDB2.1**). Öncelikle katı gıdaları çiğneyerek yutma ve ağızındaki lokmayı bitirmeden konuşmama davranışları üzerinde durulur. Bu süreçte öğrencilerin yemeklerini ağızları kapalı şekilde yemeleri ve küçük lokmalar hâlinde beslenmeleri uygulamalı çalışmalarla pekiştirilir.

Ardından küçük yudumlarla içme, konuşmadan önce ağızını peçete ile silme ve tabağındaki yemeği bitirme becerileri sınıf içi canlandırmalar ve uygulamalarla desteklenir. Bu süreçte öğrencinin kendi davranışlarını izlemesi, farkındalık geliştirmesi ve gerektiğinde öğretmen rehberliğinde düzeltmeler yapmaları desteklenir (**SDB1.1, SDB2.2**). Süreç gözlem formu, kontrol listesi ve dereceli puanlama anahtarı gibi ölçme araçlarıyla değerlendirilebilir.

SYG2.4.

Öğrencilerin sağlıklı yemek tabağı oluşturabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Sağlıklı yiyecekleri ve içecekleri ayırt eder.
- Sağlıklı besin gruplarını (Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER) 2022 besin grupları- süt, et, tahıl, sebze, meyve grubu) ayırt eder.
- Sağlıklı besinlerden oluşan tabağı ayırt eder.
- Sağlıklı besinlerden oluşan bir tabak hazırlar.
- Öğün/yemek ve ara öğün/atıştırma kavramlarını ayırt eder.

- Günlük tüketmesi gereken su miktarını bilir.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin sağlıklı yiyecek ve içecekleri tanımaları, besin gruplarını ayırt etmeleri, sağlıklı bir tabak oluşturabilmeleri ve öğün-ara öğün ayırımını yapabilmeleri hedeflenir. Çalışmalara sağlıklı yiyecekleri ve içecekleri ayırt etme etkinlikleri ile başlanır. Görseller kullanılarak sağlıklı ve sağlıklı olmayan örnekler karşılaştırılır ve öğrencilerin doğru seçimler yapmaları desteklenir **(OB4)**. Öğrencilerin, yiyecekleri gereksiz yere israf etmeden kullanmaları ve ihtiyaç kadarını tüketmeleri beklenir **(D17.2)**. Türkiye Beslenme Rehberi (TÜBER, 2022) kapsamında tanımlanan beş besin grubu (süt, et, tahıl, sebze, meyve) somut örnekler ve görsellerle tanıtılır. Öğrencilerin bu besin gruplarını ayırt etmeleri sağlanır. Bu süreçte yemek tabağı posteri, besin kartları veya nesneler kullanılarak sağlıklı tabak oluşturma uygulamaları yapılır ve öğrencilerin sağlıklı tabak örneklerini ayırt etmeleri ile kendi tabaklarını hazırlamaları desteklenir **(OB4)**. Öğün ve ara öğün kavramları günlük yaşamdan örneklerle açıklanır. Hangi yiyeceklerin öğünde, hangilerinin ara öğünde tüketilebileceği üzerine tartışmalar yapılır **(SDB2.1)**. Su tüketiminin önemi vurgulanır. Farklı miktarlardaki bardaklar veya mataralarla günlük su ihtiyacı görselleştirilir. Süreç boyunca öğrencilerin öz değerlendirme yaparak doğru seçimler yapmaları, sağlıklı yaşam farkındalığı geliştirmeleri ve edindikleri bilgileri günlük yaşamlarına aktarmaları hedeflenir **(SDB1.2, D13.4)**. Süreç, kontrol listesi, öz değerlendirme formu ve dereceli puanlama anahtarı kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG2.5.

Öğrencilerin yemek sonrası kurallara uyabilmesi için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Yemeği bitirince masasındaki diğer kişileri bekler.
- Yemek masasını toplar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin yemek sonrası sorumluluklarını yerine getirmeleri ve toplumsal kurallara uygun davranışlar geliştirmeleri amaçlanır **(E2.2)**. Öncelikle yemeğini erken bitiren öğrencilerle, diğerlerinin tamamlamasını beklemenin neden önemli olduğu üzerine konuşulur ve sınıf içi drama etkinlikleriyle sabırlı olma becerisi desteklenir **(D12.2)**. Devamında yemek masasını toplama sürecine geçilir. Uygulamalar sırasında öğrencilerin görev paylaşımı yapmaları teşvik edilir **(SDB2.2)**. Bu süreçte öğrencilerin kişisel sorumluluk bilinci geliştirmeleri, başkalarını gözeterek hareket etmeleri ve günlük yaşam becerilerini adım adım uygulayabilmeleri desteklenir **(SDB1.2)**. Süreç, öz değerlendirme formu kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Yemek öncesinden başlayarak yeme davranışının tüm adımlarını kapsayan bu kazanımlara yönelik öğrenme öğretme süreci öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde öğrencilerin günlük yaşamla ilişki kurabilecekleri uygulamalı örnekler, gerçek nesneler (tabak, kaşık, sebze-meyve maketleri), görseller, kısa animasyonlar ve drama etkinlikleri bir arada kullanılabilir. Bazı öğrenciler için sadece görsel ayırt etme veya işaret etme üzerinden süreç planlanırken bazı öğrenciler süreci aktif biçimde yönlendirebilir. Her öğrenci için dikkat süresi ve işlem basamaklarını takip kapasitesi göz önünde bulundurularak içerikler sadeleştirilir ya da adım adım yapılandırılabilir.

Süreçte öğrencilerin becerileri kendi hızlarında geliştirebilmeleri için çoklu sunum yolları ve destek stratejileri kullanılabilir. Ellerini yıkama, çatal-kaşık yerleştirme, bekleme, masaya katkı sunma, sağlıklı tabak hazırlama, bozuk gıdayı ayırt etme gibi davranışlar, yönerge takibi ve model olma yoluyla desteklenebilir. Gerektiğinde sözel ipuçları, fiziksel yardım ve görsel destekler sağlanabilir.

Öğrencilerin kendi deneyimlerini ifade edebilecekleri sohbetler yapılır, bazı öğrenciler için ise işaret etme, eşleme, tekrar etme gibi daha yapılandırılmış yöntemlere yer verilebilir. Grup çalışmaları sırasında iş birliği gerektiren sorumluluklar, öğrencinin gelişim düzeyine uygun görevler verilerek kademe olarak kazandırılabilir.

Ürün açısından her öğrenciye uygun performans beklentileri oluşturulur. Bazı öğrenciler bozulmuş bir meyveyi sadece gösterebilirken, bazıları süreci baştan sona uygulayıp tabak hazırlayabilir. Doğru davranışı sergileyen öğrencilerin performansları hem sözel hem görsel yollarla pekiştirilebilir. Öğrencilerden beklenen ürünler esnek tanımlanır. Örneğin bir öğrenci "peçete kullanma" davranışını uygularken diğeri doğru davranış görselini işaret edebilir.

Öğrencinin çabası, gelişimsel kazanımı kadar önemsenir ve süreç temelli değerlendirme teknikleri (anekdot kaydı, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı) tercih edilebilir.

Öğretim ortamı ise düzenli, görsel olarak yönlendirici ve öğrencinin fiziksel hareketini destekleyecek biçimde hazırlanabilir. Masaların hizalanışı, yeme araçlarının ulaşılabilir biçimde konumlandırılması ve hijyen kurallarını destekleyen alan düzenlemeleri, öğrencinin sürece katılımını artıracak şekilde düzenlenebilir. Özellikle grup çalışmaları ve uygulamalı etkinliklerde her öğrencinin katılımını destekleyecek görev alanları belirlenebilir. Sesli ve ışıklı uyaranlar dikkatle seçilir, sınıf ortamı hem bireysel hem grup temelli uygulamalara uygun olacak biçimde esnek hâle getirilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

3. TEMA

HASTALIKLARLA BAŞ ETME

Hastalıklarla baş etme temasında öğrencilerin sağlıkla ilgili temel kavramları ayırt edebilmeleri, sağlığı ile ilgili önemli durumları belirleyebilmeleri, sağlığı ile ilgili önemli durumlarda iş birliği yapabilmeleri ve bulaşıcı hastalıklarından korunabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E3.3. Yaratıcılık, E3.7. Sistematiiklik, E3.8. Soru Sorma

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.1. Kendini Tanıma (Öz Farkındalık), SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme), SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum

Değerler

D4. Dostluk, D13. Sağlıklı Yaşam, D16. Sorumluluk, D18. Temizlik

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi, Günlük Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Anahtar Kavramlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Ön Değerlendirme Süreci

Köprü Kurma

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

SYG3.1. Sağlıkla ilgili temel kavramları ayırt edebilme

SYG3.2. Sağlığı ile ilgili önemli durumları belirleyebilme

SYG3.3. Sağlığı ile ilgili önemli durumlarda iş birliği yapabilme

SYG3.4. Bulaşıcı hastalıklardan korunabilme

Sağlık Durumu

Sağlığı ile İlgili Önlem Alma

Bulaşıcı Hastalıklar

sağlık, sağlık durumu, iş birliği, ağrı, tedavi, muayene, doktor, bulaşıcı hastalık

Öğrenme çıktıları; davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, performans görevi, gözlem ve dereceli puanlama anahtarı aracılığıyla değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında öğrencilere maske takılması gereken ve gerekmeyen durumları gösteren görseller sunulur. Öğrencilerden, uygun olan görsellerde maske takma davranışını uygulayarak sergilemeleri beklenir. Ayrıca hapşırmaya ve öksürme durumlarına ilişkin görseller kullanılarak öğrencilerin ağızını kapatma ve sonrasında el yıkama davranışlarını uygulamalı olarak göstermeleri istenir. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, kontrol listesi, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

Öğrencilerin maske, sabun, diş fırçası, diş macunu gibi kişisel temizlik ve bakım araçlarını bildiği, sağlıklı ve hasta olma durumu hakkında temel bilgiye sahip olduğu kabul edilmektedir.

Öğrencilere maske, sabun, diş fırçası gibi temizlik araçlarının görselleri ya da gerçek nesneleri sunularak tanımaları ve eşleştirmeleri istenebilir. Sınıf içi canlandırmalar ve görsel etkinliklerle hasta olma-sağlıklı olma durumları, hastalıkların bulaşma yolları ve sağlıkla ilgili araç gereç hakkında farkındalıkları değerlendirilebilir.

Öğrencilerle hastane, ilaç kullanımı ve doktor muayenesi gibi günlük deneyimler hatırlatılarak sağlıkla ilgili durumlarla ilişki kurulabilir. Maske takma, ağız kapatma ve hijyen kuralları pandemi deneyimlerinden yola çıkılarak tartışılabilir, "Hastalıklardan korunmak için ne yapmalıyız?" gibi sorularla yeni öğrenmelere geçiş sağlanabilir.

SYG3.1.

Öğrencilerin sağlıkla ilgili temel kavramları ayırt edebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Sağlık çalışanlarını ifade eder.
- Sağlıkla ilgili araç-gereci ifade eder.
- Sağlık araç-gerecinin işlevlerini ifade eder.
- Sağlık çalışanlarının görevlerini ifade eder.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden sağlıkla ilgili temel kavramları ayırt edebilmeleri beklenir. Sağlık çalışanları ve sağlık araç gereci ile ilgili dijital görseller gösterilerek önemini anlatan kısa ve basit açıklamalar yapılır **(OB2)**.

İlgili görsellerden yola çıkarak öğrencilerin duygu ve düşüncelerini ifade etmeleri desteklenir **(SDB2.1)**. Sağlık çalışanlarını ve sağlık araç gerecini görsel materyaller üzerinden ayırt etmeleri istenir.

Sağlık çalışanları ve sağlık araç gereciyle ilgili görev ve işlevlerini tanımlayan görseller verilerek eşleştirmeleri istenir **(OB4)**. Eşleştirme işlemi sırasında öğrencilerin sağlık çalışanının görev ve işlevine ilişkin açıklama yapmaları istenir **(SDB2.1)**. Sağlık çalışanlarının ve araç gerecinin kullanımını içeren kısa hikâyeleri dikkatlice dinlemeleri istenerek bu hikâyeleri grup hâlinde canlandırırken arkadaşlarıyla etkili iletişim kurmaları istenir **(SDB2.1, SDB2.2, D4.2)**. Öğrencilerin ilgili sağlık çalışanı rolüne girmeleri istenerek canlandırma yapmaları istenir **(E3.3)**. Süreçte öğrencilerin canlandırdıkları sağlık çalışanı rolünü tahmin etmeleri ve birbirlerine soru sormaları beklenir **(E3.8, SDB2.1)**. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, kontrol listesi, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG3.2

Öğrencilerin sağlığı ile ilgili önemli durumları belirleyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Ateşinin çıktığını ifade eder.
- Ağrıyan/acıyan yerini ifade eder.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden sağlığı ile ilgili önemli durumları belirleyebilmeleri beklenir. Öğrencilere hasta olduklarında veya ağrı/acı hissettiklerinde bunu ifade etmelerinin neden önemli olduğu açıklanarak kendi duygularına ilişkin farkındalıklarını artırmaları desteklenir **(SDB1.1)**. Kendi sağlıklarını önemsemeleri ve sağlık durumlarını fark ederek uygun davranışlar göstermeleri beklenir **(D13.4)**. Ateşin çıkması, ağrıyan ve acıyan yerler ile ilgili görsel içerikler sunularak öğrencilerin bu durumlara ilişkin kendi deneyimlerini sözlü ve sözel olmayan iletişim yollarıyla ifade etmeleri sağlanır **(OB4, SDB2.1)**. Grup hâlinde sohbet edilerek bir hastalık durumunda vücutlarında ne gibi değişiklikleri fark ettikleri üzerine konuşulur **(SDB1.1, SDB2.1)**. Canlandırma ve taklit çalışmaları yoluyla öğrencilerin ateşlerinin çıktığını ya da ağrıyan/acıyan bir bölgeyi göstermeleri sağlanır. Doktor ve hasta rollerini üstlenerek hasta olan arkadaşlarının neresinin ağrıdığını veya acıdığını göstermesini istemeleri istenir. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, kontrol listesi, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG3.3.

Öğrencilerin sağlığı ile ilgili önemli durumlarda iş birliği yapabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Ateşi ölçülürken iş birliği yapar.
- Genel sağlık kontrolünden geçirilirken iş birliği yapar.
- Sprey kullanırken iş birliği yapar.
- Damla kullanırken iş birliği yapar.
- Basit tedavilerde iş birliği yapar.
- Tıbbi görüntüleme yapılırken iş birliği yapar.

- Diş hekimine muayene olurken iş birliği yapar.
- Doktor muayenesi olurken iş birliği yapar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden sağlığı ile ilgili ateş ölçümü, sağlık kontrolü ve muayenesi, tedavi uygulaması ve kan alımı gibi işlemler sırasında işbirliği yapabilmeleri beklenir. Sağlık ile ilgili durumlar sırasında iş birliği yapma örnekleri sunulur. Bu durumlarda beraber hareket etmenin önemi ve gerektiğinde sağlık kuruluşlarından yardım almaları gerektiğini fark etmeleri sağlanır. **(D13.4, SDB2.2)**. Doktor muayenesi ve basit tedavi uygulamaları gibi sağlıkla ilgili işlemlerin temel adımları görsel materyaller veya canlandırmalar aracılığıyla gösterilir **(OB4)**. Sınıf veya okul ortamında, doktor ya da hemşire gibi farklı rollere girilerek sağlıkla ilgili işlemlerin canlandırılması sağlanır. Becerinin uygulama basamakları öğrenciyle birlikte gerçekleştirilerek öğrencilerin bu adımları doğru bir şekilde takip ederek iş birliği yapması desteklenir **(E3.7, SDB1.2, SDB2.2)**. Süreçte öğrenci, öğretmen ve veli işbirliği doğrultusunda okul dışında farklı kişiler ile işbirliği yapma becerisi üzerinde genelleme ve uyum çalışmaları yapılır **(SDB3.1)**. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, kontrol listesi, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG3.4.

Öğrencilerin bulaşıcı hastalıklardan korunabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Maske takılması gereken durumları ayırt eder.
- Maske takması gereken durumlarda maske takar.
- Hapşırırken/öksürürken/esnerken ağzını kapatır.
- Elini ağzına, burnuna, kulağına ya da gözüne sürdüğünde yıkar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin bulaşıcı hastalıklardan korunma yollarını ayırt etmesi ve hijyen kurallarına uygun davranışlar sergilemesi hedeflenir. Hangi koşullarda maske takılması gerektiğine ilişkin farkındalık kazandırılmasına yönelik örnek durumlar sunulur. Hapşıma, öksürme, esneme, vb. anlarında ağız kapatmanın insan sağlığı açısından neden gerekli olduğunun önemi vurgulanır **(SDB2.1, D13.4)**. Maske takılması ve takılmaması gereken durumlara ilişkin görsel örnekler sunularak öğrencilerin hangi koşullarda maske kullanmalarının gerekli olduğunu, hangi durumlarda ise buna gerek olmadığını ayırt etmeleri sağlanır **(OB4)**. Öğrencilerin elini ağzına, burnuna veya gözüne sürdüğünde el yıkama davranışını hatırlamaları ve kişisel temizliğin insan ve toplum sağlığı için önemini kavramaları amacıyla sınıf içi hatırlatıcı görseller kullanılır **(D18.1, OB4)**. Öğrencilerin temizlik, sağlık ve toplum kurallarına duyarlı şekilde hareket etmesi desteklenir. Bu uygulamalarda hijyen alışkanlıklarının devamlılığı, sağlık sorumluluğunun fark edilmesi ve uygun davranışların günlük yaşama aktarılması desteklenir **(D16.1)**. Performans görevi kapsamında öğrencilere maske takılması gereken ve gerekmeyen durumları gösteren görseller sunulur. Öğrencilerden, uygun olan görsellerde maske takma davranışını uygulayarak sergilemeleri beklenir. Ayrıca hapşıma ve öksürme durumlarına ilişkin görseller kullanılarak öğrencilerin ağzını kapatma ve sonrasında el yıkama davranışlarını uygulamalı olarak göstermeleri istenir. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, kontrol listesi, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrencilerin sağlıkla ilgili temel kavramları ayırt edebilmeleri, sağlığı ile ilgili önemli durumları belirleyebilmeleri, sağlığı ile ilgili önemli durumlarda iş birliği yapabilmeleri ve bulaşıcı hastalıklardan korunabilme becerilerine yönelik öğrenme öğretme süreci; öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde, öğrencilerin günlük yaşamla ilişki kurabilecekleri somutlaştırılmış örnekler tercih edilebilir. Örneğin sağlık çalışanları ve sağlık araç gereci tanıtılırken öğrencilerin çevrelerinde sıkça karşılaştıkları örnekler ve kişiler tercih edilebilir. Öğrenme süreci, öğrenme hızına göre yapılandırılabilir. Bazı öğrenciler için görsel eşleme veya işaret etme üzerinden süreç planlanırken daha bağımsız öğrenciler için bu süreç daha ayrıntılı hâle getirilir ve aktif katılım teşvik edilebilir. Daha bağımsız olan öğrenciler için karmaşık görseller ve dijital içerikler sunulabilirken desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için büyük, sade semboller ve net görseller kullanılabilir. Bireysel hedefler, öğrencinin mevcut becerileri ve ihtiyaçları doğrultusunda daha küçük adımlara bölünebilir. Özellikle süreci takip etmekte güçlük çeken öğrenciler için adım adım öğretim stratejileri oluşturulabilir. Her adım, görseller ve sesli yönergelerle desteklenerek basit hâle getirilebilir.

Süreçte öğrencilerin becerileri kendi hızlarında geliştirebilmeleri için çoklu sunum yolları ve destek stratejileri kullanılabilir. Öğrencilerin günlük yaşamla ilişkilendirilmiş uygulamalı etkinlikleri gözlemlemesi ve katılımı teşvik edilir. Gerekğinde sözel ipuçları, fiziksel yardım ve görsel destekler sağlanarak her öğrencinin öğrenme hızına uygun bir ilerleme kaydedilebilir. Öğrencilerin her birinin gelişimsel seviyesine uygun görevler belirlenerek farklı seviyelerdeki öğrenciler birlikte çalışabilir ve birbirlerinden öğrenebilir.

Ürün açısından, her öğrenciye uygun performans beklentileri oluşturulabilir. Uygulamalarda, öğrencilerin adım adım ilerleyebileceği yönergeler ve seçimler sunulabilir. Örneğin bir öğrencinin “Hangi malzeme kullanılır?” sorusuna yanıt vermesi için bir dizi seçenek sunulabilir. Öğrencinin çabası, gelişimsel kazanımı kadar önemsendir ve süreç temelli değerlendirme teknikleri (anekdot kaydı, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı vb.) tercih edilebilir.

Öğrenme ortamı öğrencilerin fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarını karşılayacak şekilde erişilebilir bir şekilde hazırlanabilir. Öğrencinin varsa duygusal hassasiyetleri göz önünde bulundurularak, öğrenme öğretme süreci fiziksel sınırlar ve psikolojik rahatlık dikkate alınarak planlanabilir. Örneğin doktor muayenesi sırasında kaygı duyan öğrenciler için önceden hazırlık yapılabilir ve güvenli alanlar oluşturulabilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

4. TEMA

TEHLİKELERİ FARK ETME

Tehlikeleri fark etme temasında öğrencilerin yaralanmalara sebep olabilecek durumları belirleyebilmeleri, yaralanmalara sebep olabilecek durumlarda önlem alabilmeleri, farklı ortamlarda güvenli davranışlar sergileyebilmeleri, tehlikeli nesneleri/maddeleri ayırt edebilmeleri ve tehlikeli nesneleri belirleyerek güvenli davranışlar sergileyebilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği, SDB3.1. Uyum, SDB3.3. Sorumlu Karar Verme

Değerler

D3. Çalışkanlık, D5. Duyarlılık, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Beden Eğitimi, Oyun ve Spor, Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma, KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

- SYG4.1.** Yaralanmalara sebep olabilecek durumları belirleyebilme
- SYG4.2.** Yaralanmalara sebep olabilecek durumlarda önlem alabilme
- SYG4.3.** Farklı ortamlarda (park, AVM, ev vb.) güvenli davranışlar sergileyebilme
- SYG4.4.** Tehlikeli nesneleri/maddeleri ayırt edebilme
- SYG4.5.** Tehlikeli nesneleri belirleyerek güvenli davranışlar sergileyebilme

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Yaralanmalara Sebep Olabilecek Durumlar

Güvenli Davranışlar

Tehlikeli Nesneler ve Maddeler

Anahtar Kavramlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

yaralanma, tehlikeli nesneler, önlem, güvenli, güvenli davranış

Öğrenme çıktıları; gözlem, video kayıtları, davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında öğrencilerden, okul içinde belirlenen alanlarda gözlem yaparak yaralanmalara sebep olabilecek durumları ayırt etmeleri ve bu durumları görsel işaretleme veya kısa sözlü açıklamalarla ifade etmeleri istenebilir. Öğrencilerin riskli-risksiz durumları ayırt etme sürecine katılımları uygulamalı olarak gözlemlenebilir. Süreç veri kayıt formu ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin temel motor becerilere (yürüme, koşma, zıplama vb.) ve en az iki basamaklı yönergeleri takip etmeye yönelik ön deneyimlere sahip oldukları; evcil ve vahşi hayvanları ayırt etmeye ve oyun oynadıkları alanlara ilişkin temel farkındalık geliştirdikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin kaba motor becerileri ve yönergelere uyma düzeyleri sınıf içi gözlemlerle değerlendirilebilir. Oyun alanlarına ilişkin farkındalıkları ile evcil ve vahşi hayvanları ayırt etmeye yönelik önceki öğrenmeleri, görsel destekli sınıflama etkinlikleri ve kısa soru-cevap çalışmaları aracılığıyla gözlemlenebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin günlük yaşamlarında oyun oynadıkları park, bahçe ve açık alanlara ilişkin deneyimlerinden hareketle güvenli ve güvensiz oyun alanlarına dair örnekler paylaşmaları teşvik edilebilir. Evcil ve vahşi hayvanlarla karşılaş-tıkları durumlara ilişkin yaşantılarını sözel veya görsel yollarla ifade etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

SYG4.1.

Öğrencilerin yaralanmalara sebep olabilecek durumları belirleyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Çukur alanları ayırt eder.
- Kaygan zemini ayırt eder.
- Yüksek bölgeleri ayırt eder.
- Engel bulunan zeminleri ayırt eder.
- Oyun parklarında oluşabilecek tehlikeli durumları ayırt eder.
- Hayvanların sebep olabileceği tehlikeleri ayırt eder.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden yaralanmalara sebep olabilecek durumları ayırt etmeleri beklenir. Resimli kartlarla betimlenebilecek olan tehlikeli durumları (çukur alan, kaygan zemin, yüksek bölge, engel bulunan zemin ve oyun parklarında oluşabilecek tehlikeli durumlar) ayırt etme sürecinde resimli kartlar kullanılır.

Öğrencilere tehlikeli durumlar ve tehlikeli olmayan durumlarla/ortamlarla ilgili örnekler/görseller birlikte gösterilerek farkları söylemesi hedeflenir **(OB4)**. Ayrıca gerçek nesneler/ortamlar da materyal olarak kullanılabilir. Öğrencilerle birlikte oyun parklarında karşılaşılabilecek tehlikeler sınıf ortamında canlandırmalar ve oyun temelli etkinliklerle ele alınarak genelleme çalışmaları yapılabilir **(E2.5, KB2.9)**. Öğrencilere tehlikeli ve tehlikeli olmayan hayvanlara ait görseller sunularak, bu hayvanların hangi durumlarda risk oluşturabileceği üzerine sohbet edilir. Öğrencilerin tehlikeli durumları tanımaları; görsellerle yapılan eşleştirme, sınıflandırma ve doğru/yanlış etkinlikleri içeren çalışma kâğıtlarıyla desteklenir **(SDB2.1, OB4)**. Performans görevi kapsamında öğrencilerden, okul içinde belirlenen alanlarda gözlem yaparak yaralanmalara sebep olabilecek durumları ayırt etmeleri ve bu durumları görsel işaretleme veya kısa sözlü açıklamalarla ifade etmeleri istenebilir. Öğrencilerin riskli-risksiz durumları ayırt etme sürecine katılımları uygulamalı olarak gözlemlenir. Süreç gözlem, video kayıtları, veri kayıt formu ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG4.2.

Öğrencilerin yaralanmalara sebep olabilecek durumlarda önlem alabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Çukur alanı güvenli geçer.
- Kaygan zemini güvenli geçer.
- Oyun parklarında oluşabilecek tehlikeli durumlarda önlem alır.
- Engel bulunan zemini güvenli geçer.
- Balkonda ve pencerede güvenli davranışlar sergiler.
- Hayvanların sebep olabileceği tehlikelerden kaçınır.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin yaralanmalara sebep olabilecek durumlarda önlem alabilmesi ve bu süreçte kendi güvenliklerini riske atmayacak şekilde davranmaları beklenir **(D16.1)**. Bu durumlar ve alınacak önlemler kontrol edilemeyeceğinden görsel kartlarla desteklenir **(OB4)**. Bir önceki hedef davranışta öğrencilerden öğrenmesini beklediğimiz tehlikeli durumlarla ilgili önlem alması için çalışmalar yapmak amaçlanmaktadır. Becerilerle ilgili çizgi filmler, oyunlar ve soru-cevaplarla öğrencilerin etkin bir şekilde iletişime ve sürece dâhil olmaları desteklenir **(SDB2.1)**. Sanal ortamda veya sınıf ortamında karşılaşılabilecekleri tehlikeli durumlarla ilgili örnekler incelendikten sonra genelleme için gerçek ortamlarda olası tehlikelere karşı önlem alma çalışmaları planlanır **(KB2.9)** Öğrencilerle birlikte okul bahçesinde bir çukur alan bulup bu alandan geçerken dikkat edilecek noktalar modellemeye uygulama yaptırılabilir veya basamaklar sözel olarak ifade edilebilir.

Öğrencilerin bu basamakları bağımsız bir şekilde gerçekleştirebilmesi için gerekli durumlarda uygun yardımlarla desteklenebilir. Aynı şekilde süreç kaygan zeminler, oyun parkları, engel bulunan zeminler, balkon ve pencerelerdeki tehlikeler için de gerçekleştirilir. Bu etkinlikler sırasında öğrencilerin akran desteğiyle iş birliği yapmaları önemsenir **(SDB2.2)**. Hayvanların sebep olabileceği tehlikeler ise tamamen kontrol edilemeyeceğinden görsellerle desteklenebilir **(OB4)**. Bu durumlar çeşitli oyunlar ve soru cevap etkinlikleriyle desteklenebilir **(SDB2.1)**. Süreç, gözlem, video kayıtları, veri kayıt formu ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG4.3.

Öğrencinin farklı ortamlarda (park, AVM, ev vb.) güvenli davranışlar sergileyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Farklı ortamlarda (park, AVM, ev vb.) oluşabilecek tehlikeli durumları ayırt eder.
- Farklı ortamlarda (park, AVM, ev vb.) araçları güvenli kullanır.
- Farklı ortamlarda (park, AVM, ev vb.) oluşabilecek tehlikeli durumlarda önlem alır.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilere okul bahçesinde, parkta, alışveriş merkezinde vb. oyun oynarken ne gibi tehlikelerle karşılaşabileceğimiz sorusu sorularak merak duygusuyla sürece başlanabilir **(E1.1)**. Gelen cevaplar desteklenerek çeşitlendirilir. Bu ortamlarda en son başımıza gelen tehlikeli durumlar hakkında sorular sorulup olası cevaplar şekillendirilir **(SDB2.1)**. Ek olarak süreç eğitici dijital materyaller, çizgi filmler ve görsellerle desteklenir. Resimli kartlar aracılığıyla farklı ortamlarda öğrencilerin karşılaşabileceği tehlikeler oyunlaştırılarak anlatılır. Öğrenciler, bu tehlikeli durumlar karşısında nasıl davranmaları gerektiğini hem dramatik canlandırmalar hem de rol oynama oyunları ile deneyimleyebilir **(OB4, SDB3.1, E2.5)**. Okul bahçesinde, okul parkında veya okul gezilerinde daha önce konuşulan tehlikeler ve alınacak önlemler gerçek ortamlarda gerçek materyallerle genellenir **(KB2.9)**. Süreç, gözlem, video kayıtları, veri kayıt formu ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG4.4.

Öğrencilerin tehlikeli nesneleri/maddeleri ayırt edebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Kesici nesneleri ayırt eder.
- Yüksek sıcaklığı ayırt eder.
- Yanmakta olan maddeleri ayırt eder.
- Sivri uçlu nesneleri ayırt eder.
- Yanıcı maddeleri ayırt eder.
- Yakıcı maddeleri ayırt eder.

- Zarar görmüş/kırılmış cihaz ve nesneleri ayırt eder.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden tehlikeli maddeleri/nesneleri ayırt etmeleri beklenir. Nesneler tehlikeli olduğu için ilk olarak gerçek olmayan nesneler ile çalışılır, görsel materyaller kullanılır **(OB4)**. Bu görseller hakkında canımızı yakabilecek olanlar hakkında soru-cevap etkinlikleri yapılır. Canımızı yakabilecek olan nesnelerin tehlikeli nesneler olduğu bağlantısı kurulur.

Tehlikeli nesneler, tehlikeli olmayan nesnelerle birlikte gösterilerek öğrencilerle birlikte hangi durumların tehlikeli, hangi durumların tehlikeli olmadığı soru cevap şeklinde belirtmeleri istenir **(SDB2.1)**. Süreç sonunda öğrencilerin tehlike içeren nesneleri bağımsız bir şekilde göstermesi veya söylemesi beklenir. Etkinliklerde öğrencilerin görevlerini dikkatli ve düzenli biçimde sürdürmeleri teşvik edilir **(D3.1)**. Genelleme çalışmaları ise gerçek nesnelerle, soru cevaplarla, modelleme ile gerçekleştirilir **(KB2.9)**. Süreç, gözlem, video kayıtları, veri kayıt formu ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG4.5.

Öğrencilerin tehlikeli nesneleri belirleyerek güvenli davranışlar sergileyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Kesici nesneleri güvenli şekilde tutar.
- Yanmakta olan maddelerden kaçınır.
- Yakıcı maddelerden kaçınır.
- Yüksek sıcaklıktan kaçınır.
- Sivri uçlu nesneleri güvenli şekilde tutar.
- Zarar görmüş/kırılmış cihaz ve nesnelerden kaçınır.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden ayırt ettiği tehlikeli nesnelerle ilgili gerekli önlemleri alması beklenir **(SDB3.3)**. Öğrencilerin ayırt ettiği tehlikeli nesnelerle ilgili önlem alırken çevreyi de dikkate almaları ve zarar verebilecek davranışlardan kaçınmaları beklenir **(D5.2)**. Olası riskler tamamen kontrol edilemediği için süreç öncelikle resimli kartlarla soru cevap şeklinde başlanır **(OB4, SDB2.1)**. Yanıcı, yakıcı maddelerin, zarar görmüş veya kırılmış nesnelerin verebileceği zararlarla ilgili videolar, öğretici çizgi filmler izletilir. Bu çizgi filmlerle veya videolarla ilgili duygu ve düşüncelerini soru ve cevaplar ile ifade etmeleri ve tehlikeli olmayan durumlarla karşılaştırmalar yapmaları istenir **(SDB2.1, KB2.7)**. Tehlikeli aletlerin maketleri veya oyuncakları kullanılarak oyunlaştırılmış etkinlikler düzenlenir; bu süreçte öğrencilerin olası tehlikeler ve bu tehlikelerin sonuçları hakkında sohbet etmeleri teşvik edilir **(E2.5)**. Gerekli görüldüğü durumlarda farklı desteklerle öğrencilerin istenilen cevapları vermesi desteklenebilir. Öğrenciler gerçek olmayan nesnelerle süreci bağımsız bir şekilde tamamladıklarında öğrencilerin durumu göz önünde bulundurularak gerçek nesnelerle genelleme çalışmaları yapılır **(KB2.9)**. Süreç; performans görevi, gözlem, video kayıtları, veri kayıt formu ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrencilerin yaralanmalara sebep olabilecek durumları belirleyebilmeleri, yaralanmalara sebep olabilecek durumlarda önlem alabilmeleri, tehlikeli nesneleri/maddeleri ayırt edebilmeleri ve tehlikeli nesneleri belirleyerek güvenli davranışlar sergileyebilme becerilerine yönelik öğrenme öğretme süreci; öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde, öğrencilere günlük yaşamla ilişki kurabilecekleri somutlaştırılmış fiziksel örnekler verilir. Sunulan tehlike türlerinin çeşitlendirilmesi yapılabilir. Örneğin bazı öğrencilere kaygan zemin, açık priz, yanan ocak, kırık cam gibi fiziksel çevresel tehlikeler somut ve görsel materyallerle sunulurken; daha bağımsız olan öğrencilere dolaylı tehlikeleri içeren (örneğin kabloları dışarıda olan kırık priz, su birikintisine yakın elektrikli cihazlar gibi) karmaşık durumlar sunulabilir. Bireysel hedefler, öğrencinin mevcut becerileri ve ihtiyaçları doğrultusunda daha küçük adımlara bölünebilir.

Süreçte öğrencilerin becerileri kendi hızlarında geliştirebilmeleri için çoklu sunum yolları ve destek stratejileri kullanılabilir. Öğrencilerin günlük yaşamla ilişkilendirilmiş uygulamalı etkinlikleri gözlemlemesi ve katılımı teşvik edilebilir. Öğrenme sürecine oyunlaştırma veya drama teknikleri dâhil edilerek dikkat ve katılım artırılabilir. Gerektiğinde sözel ipuçları, fiziksel yardım ve görsel destekler sağlanarak her öğrencinin öğrenme hızına uygun bir ilerleme kaydedilebilir. Öğrencilerin her birinin gelişimsel seviyesine uygun görevler belirlenerek farklı seviyelerdeki öğrenciler birlikte çalışabilir ve birbirlerinden öğrenebilir.

Ürün açısından, her öğrenciye uygun performans beklentileri oluşturulabilir. İstenmeyen davranış sergileyebilecek olan öğrenciler için gerçek tehlikeli nesneler yerine (örneğin makas, deterjan, bıçak vb.) bu nesnelerin görselleri, oyuncakları veya maketleri kullanılarak performans değerlendirilebilir.

Bazı öğrenciler tehlikeli bir durumu resimle ifade ederken, diğerleri kısa video çekebilir veya güvenli davranışlar için afiş hazırlayabilir. Öğrencilere cevap vermeleri için çoklu seçenekler sunularak yanıt yolları çeşitlendirilebilir. Öğrencinin çabası, gelişimsel kazanımı kadar önemsenir ve süreç temelli değerlendirme teknikleri (anekdot kaydı, gözlem formu, dereceli puanlama anahtarı vb.) tercih edilebilir.

**ÖĞRETMEN
YANSITMALARI**

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

5. TEMA

ACİL DURUMLAR VE DOĞAL AFETLERDEN KORUNMA

Bu temada öğrencilerin acil durumlar ile doğal afet durumlarını ayırt edebilmeleri, bu durumlarda uygun yönlendirmelere birlikte uyum gösterebilmeleri ve güvenli davranışlara yönelik temel düzeyde farkındalık geliştirebilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.5. Oyunseverlik, E3.7. Sistematiçlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB1.2. Kendini Düzenleme (Öz Düzenleme) SDB2.2. İş Birliğı

Değerler

D5. Duyarlılık, D12. Sabır

Okuryazarlık Becerileri

OB2. Dijital Okuryazarlık, OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.7. Karşılaştırma, KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Anahtar Kavramlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Ön Değerlendirme Süreci

Köprü Kurma

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

SYG5.1. Acil ve doğal afet durumlarını ayırt edebilme

SYG5.2. Acil ve doğal afet durumlarında iş birliği yapabilme

SYG5.3. Acil ve doğal afet durumlarında önlem alabilme

Doğal Afet Türleri

Acil Durumlar

Güvenlik, acil, doğal afet

Öğrenme çıktıları; davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, performans görevi, gözlem, kontrol listesi ve öz değerlendirme kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında, öğrencilerden doğal afet türlerini temsil eden resimler çizmeleri veya uygun görselleri kesip yapıştırarak sınıflandırmaları ve bu çalışmalarını sınıf panosunda ortak bir afiş/poster haline getirmeleri istenir. Performans görevi kontrol listesi ile değerlendirilebilir. Öğrencilerin sınıflandırma sürecine katılımları ve ortaya koydukları ürünler gözlem formu ve kontrol listesi aracılığıyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin çevrelerindeki sesleri ayırt edebildikleri, doğayı gözlemleyebildikleri, tehlikeli ve güvenli nesneleri ayırt edebildikleri varsayılmaktadır. Öğrencilerin acil durum ve doğal afetlere karşı farkındalıklarının ve iş birliği ile önlem alma becerilerinin olduğu kabul edilmektedir.

Öğrencilerin farklı sesleri ayırt etme, doğadaki değişimleri fark etme, tehlikeli-güvenli nesneleri sınıflama ve acil durum/afet kavramlarını tanıma düzeyleri görsel ve işitsel etkinliklerle değerlendirilebilir.

Öğrencilerle günlük yaşamda karşılaşılan acil durum ve afetler hakkında sohbet edilebilir. Okulda yapılan tatbikatlar hatırlatılarak nedenleri açıklanabilir ve görsel materyallerle önceki deneyimlerle yeni öğrenmeler arasında bağlantı kurulabilir.

SYG5.1.

Öğrencilerin acil ve doğal afet durumlarını ayırt edebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Alarm seslerini ayırt eder.
- Doğal afet türlerini ayırt eder.
- Acil durumları ayırt eder.
- Acil ve doğal afet durumlarında kullanılan güvenli bölgeleri ayırt eder.
- Acil ve doğal afet durumlarında yapılacakları söyler / gösterir.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Alarm sesi açılarak öğrencilerin dikkati çekilir. Alarmin neden ve ne zaman çaldığı konusunda akıl yürütmeleri sağlanarak konuya yönelik merakları artırılır **(E1.1)**.

Alarm sesleri ile okul zilleri karşılaştırılarak farkındalık kazandırılır **(KB2.7)**. Alarm sesini ayırt etmeye yönelik uygulamalar yapılır. Doğal afet türleri ve acil durumlara ilişkin açıklamalar yapılır, görseller aracılığıyla örnekler sunulur. Bu durumları ayırt etmeye yönelik eşleştirme ve işaretleme etkinlikleri uygulanır **(OB4)**. Güvenli bölgeler, ilgili sembollerle birlikte tanıtılır. Sınıf içinde kullanılan güvenli alanlar belirlenir ve bu bölgelerin ayırt edilmesine yönelik etkinlikler yapılır. Güvenli bölgeleri tanımaya yönelik oyunlar oynanır **(E2.5)**. Acil durum ve doğal afet anında yapılması gereken adımlar, görsellerle desteklenerek sırayla sunulur. Öğrencilerden bu adımları görsellerle ilişkilendirmeleri beklenir. Sınıf ortamında "Acil Durum ve Afet Panosu" oluşturularak ilgili adımlar pano üzerine yerleştirilir. Performans görevi kapsamında, öğrencilerden doğal afet türlerini temsil eden resimler çizmeleri veya uygun görselleri kesip yapıştırarak sınıflandırmaları ve bu çalışmalarını sınıf panosunda ortak bir afiş/poster haline getirmeleri istenir. Süreç gözlem, öz değerlendirme ve kontrol listesi ile değerlendirilebilir.

SYG5.2.

Öğrencilerin acil ve doğal afet durumlarında iş birliği yapabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Acil ve doğal afet durumlarında güvenliğini sağlayacak kişileri bulur.
- Acil ve doğal afet durumlarında güvenli bölgelere giderken iş birliği yapar.
- Acil ve doğal afet durumlarında güvenli bölgelerde verilen yönergelere uyar.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden acil ve doğal afet durumlarında güvenliğini sağlamak için iş birliği yapabilmeleri beklenir. Bu doğrultuda, öğrencilere bu tür durumlarda yardım edebilecek güvenli kişiler tanıtılır ve güvenli kişileri bulmanın önemi açıklanır. Tanıtım süreci, öğretmenler ve okul çalışanlarının fotoğrafları gibi görsel materyallerle desteklenerek uygulanır **(OB4)**. Öğrencilerle birlikte "Acil Durum Bilgi Kartı" hazırlanır. Bu kartın ne işe yaradığı, okul dışında nasıl kullanılacağı ve aile bireyleriyle neden paylaşılması gerektiği açıklanır. Acil durum ve doğal afet durumlarında güvenli bölgelere giderken neden iş birliği yapılması gerektiği görsel, dijital materyaller ve sosyal öyküler yoluyla açıklanır **(OB2, OB4)**. Bu süreçte öğrencilerin, doğal afetlerin her an her yerde gerçekleşebileceğinin farkında olmaları ve buna uygun davranışlar geliştirmeleri sağlanır **(D5.3)**. Güvenli bölgelerde uyulması gereken yönergeler üzerinde durularak öğrencinin davranışlarını izleyip yönetmesi ve bu sayede hedefe ulaşması desteklenir **(SDB1.2)**. Sınıf ortamında gerçekleştirilen canlandırmalar ve oyunlarla, öğrencilerin bu yönergeleri takip ederek güvenli bölgelere ulaşmaları ve bu süreçte iş birliği yapmaları desteklenir **(E2.5, SDB2.2)**. Öğrencilerin acil ve doğal afet durumlarında karşılaştıkları korku ve heyecan gibi duygular ile çevresel faktörleri fark ederek kendi davranışlarını yönetmeleri ve iş birliği sürecini buna göre düzenlemeleri konusunda yönlendirilir **(D12.2)**. Ayrıca öğretmen ve veli iş birliğiyle öğrencinin okul dışındaki farklı ortamlarda da benzer durumlara uygun şekilde iş birliği yapabilmesini sağlamak amacıyla genelleme çalışmaları yürütülür **(KB2.9)**. Süreç veri kayıt formu, öz değerlendirme, gözlem ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG5.3.

Öğrencilerin acil ve doğal afet durumlarında önlem alabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir;

- Acil durumlarda 112'yi araması gerektiğini bilir.
- Deprem çantasını hazırlar.
- Depremde yapılması gereken becerileri sergiler.
- Yangın durumlarında yapılması gereken becerileri sergiler.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden acil ve doğal afet durumlarında önlem alabilmeleri beklenir. Bu kapsamda, öğrencilerin acil durumlarda 112'yi aramaları gerektiğini bilme-leri, deprem çantası hazırlayabilmeleri ve deprem ile yangın anında sergilenmesi gereken temel güvenlik becerilerini uygulayabilmeleri ve bu durumlara karşı farkındalık geliştirmeleri hedeflenir **(D5.3)**. Acil ve doğal afet durumlarında 112'nin aranması gerektiği açıklanır. İlgili konuyla alakalı görsel kartlarla anlatım yapılabilir, hikâyeler anlatılabilir **(OB4)**. 112'nin ambulans, itfaiye ve polis gibi acil yardım ekiplerine ulaşmak için arandığı açıklanır. 112 ile ilgili eşleştirme çalışmaları ve canlandırma arama uygulamaları yapılır. Deprem çantasında bulunması gereken temel eşyalar öğrencilere tanıtılır. Çantanın önemi açıklanır ve görsel materyaller eşliğinde eşleştirme ve ayırt etme etkinlikleri yapılır **(E3.7, OB4)**. Sınıf içinde deprem çantası hazırlama uygulaması yapılır ve oyunlar oynanır **(E2.5)**. Deprem ve yangın anında yapılması gereken davranışlar adım adım açıklanır. Öğrencilerden bu davranışları taklit etmeleri beklenir. Önce sınıf içerisinde yapılacak olan yapılandırılmış tatbikatlar, sonrasında okul genelinde gerçekleştirilecek olan yangın ve deprem tatbikatı sırasında öğrencilerin ne yapacakları doğal süreç içerisinde desteklenebilir. Süreç veri kayıt formu, gözlem, öz değerlendirme ve kontrol listesi kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrencilerin acil ve doğal afet durumlarını ayırt edebilmeleri, acil ve doğal afet durumlarında iş birliği yapabilmeleri ve bu durumlarda önlem alabilmelerine yönelik öğrenme öğretme süreci; öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde, görsel algı zorlukları yaşayan öğrenciler için büyük, net kontrastlı ve sadeleştirilmiş görsel veya semboller tercih edilebilir. Örneğin 112'yi arama becerisinde, telefon üzerindeki numaraların zemin rengiyle kontrast oluşturacak şekilde düzenlenmesi veya 112'nin renkli etiketlerle belirginleştirilmesi öğrencinin dikkatini vermesini kolaylaştırabilir. Daha bağımsız öğrenciler için dijital içerikler, animasyonlar, kısa filmler ve videolar etkileşimli hâle getirilerek öğrenme sürecine katılım artırılabilir. İçeriğin somutlaştırılması amacıyla gerçek nesneler, objeler ve model uygulamalar kullanılarak acil ve doğal afet durumları deneyimsel olarak tanıtılabilir. Karmaşık kavramlar sadeleştirilerek açıklanır, terimlerin yerine günlük yaşamdan somut örnekler verilir. İçerikler, öğrencilerin dikkat süresi ve işlem basamaklarını takip edebilme kapasitesi göz önünde bulundurularak sadeleştirilir veya küçük adımlara bölünerek yapılandırılabilir. Bazı öğrenciler için iş birliği, güvenlik ve önlem alma kazanımları, adım adım hazırlanmış küçük kartlar veya posterler aracılığıyla sunulabilir.

Görsel ipuçlarıyla desteklenen içerikler, hatırlatıcı sorular ve sesli yönergelerle pekiştirilebilir. Ayrıca öğrencilerin bireysel ihtiyaçlarına göre renk kodlama, sembol kullanımı ya da basit sosyal öykülerden yararlanılarak öğrenmenin kalıcılığı artırılabilir.

Süreçte öğrencilerin becerileri kendi hızlarında geliştirebilmeleri için çoklu sunum yolları ve farklı destek stratejileri kullanılabilir. Örneğin acil ve doğal afet durumlarında yapılması gereken davranışlar yönerge takibi ve model olma yoluyla uygulamalı olarak öğretilir. Gerekğinde sözel ipuçları, görsel destekler ve fiziksel yardım sağlanarak öğrencinin adım adım ilerlemesi desteklenebilir. Öğrencilerin kendi deneyimlerini paylaşılabilecekleri sohbet ortamları oluşturulur. Daha yapılandırılmış desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için işaret etme, eşleme, tekrar etme veya basit dramatizasyon yöntemleri kullanılabilir. Grup çalışmaları sırasında iş birliği gerektiren sorumluluklar, öğrencinin gelişim düzeyine uygun görevler verilerek kademe olarak kazandırılabilir.

Ürün açısından, her öğrenciye uygun ve ulaşılabilir performans beklentileri oluşturulabilir. Örneğin bazı öğrenciler yalnızca afet durumlarını ayırt edebilirken, daha ileri düzeydeki öğrenciler afet sırasında yapılması gereken davranışları adım adım uygulayabilir. Daha temel düzeydeki öğrenciler görselleri doğru sınıflandırarak sürece katılım gösterebilirken gelişimsel olarak daha ileri düzeyde olanlar afet senaryoları üzerinde tartışarak çözüm yolları geliştirebilir ve alternatif stratejiler üretebilir.

Bazı öğrenciler sadece deprem çantasındaki malzemeleri gösterebilirken daha üst düzeydeki öğrenciler bu malzemelerin işlevlerini açıklayarak doğru şekilde kullanabilir. Bu çeşitliliği göz önünde bulundurarak her öğrencinin beceri düzeyine göre farklı görevler ve beklentiler belirlenebilir. Öğrencinin çabası, gelişimsel kazanımı kadar önemsenir ve süreç temelli değerlendirme teknikleri tercih edilebilir.

Öğretim ortamı düzenli, görsel olarak yönlendirici ve öğrencinin fiziksel hareketini destekleyecek biçimde hazırlanabilir. Duyusal hassasiyetleri olan öğrenciler için daha sakin, düşük uyarıcı içeren köşeler oluşturulabilir. Bu alanlarda yumuşak ışıklar, sade renkler ve minimum dikkat dağıtıcı unsurlar tercih edilebilir. Sesli uyarılar, görseller ve ışıklandırmalar özenle seçilerek öğrencinin dikkatini yoğunlaştırmasına katkı sağlanır, gereksiz uyaranlardan kaçınılabilir. Öğrencilerin kişisel alanlarını koruyabilmeleri için yer işaretleri, halılar veya renkli şeritler kullanılabilir. Aynı zamanda grup çalışmaları için iş birliğini teşvik eden ortak alanlar hazırlanabilir. Hareket ihtiyacı olan öğrenciler için geçiş alanları veya esnek oturma düzenleri (yastık, minder, ayakta çalışma köşeleri) sağlanarak öğrenme süreci desteklenebilir. Ayrıca ortamda kullanılacak materyaller öğrencinin erişebileceği şekilde düzenlenir ve güvenlik önlemleri alınarak öğrencilerin bağımsız katılımı kolaylaştırılabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

6. TEMA

TRAFİK KURALLARINA UYMA

Bu temada öğrencilerin trafikle ilgili temel kavramları ayırt edebilmeleri, trafik ortamına ilişkin güvenli-güvensiz durumları fark edebilmeleri ve trafik kurallarına yönelik uygun davranışları temel düzeyde sergileyebilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİMLER

E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Sistem Düşüncesi ve Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bağımsız Yaşam Becerileri, Görsel Sanatlar, Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.9. Genelleme

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Anahtar Kavramlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Ön Değerlendirme Süreci

Köprü Kurma

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

SYG6.1. Trafik ile ilgili temel kavramları ayırt edebilme

SYG6.2. Trafik kurallarını sergileyebilme

Trafik Kuralları

trafik, trafik ışıkları, levha, trafik kuralları, yaya, yolculuk, güvenli yollar

Öğrenme çıktıları; davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, performans görevi, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında, öğrenci-öğretmen-veli iş birliğiyle okul dışındaki farklı ortamlarda trafik kurallarını sergileme becerisine yönelik genelleme çalışmaları yapılabilir ve bu uygulamalar fotoğraflanarak belgelemeye dayalı değerlendirme sürecine dâhil edilebilir. Performans görevi kontrol listesi aracılığıyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin ana renkleri gösterebildikleri ve temel düzeyde eşleme, sınıflandırma ve görsel ayırt etme becerilerine sahip oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin ana renkleri gösterme, eşleme, sınıflandırma ve görsel ayırt etme becerileri; kartlar, boyama ve sınıflama etkinlikleri yoluyla gözlemlenebilir.

Öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları trafik ortamlarına ilişkin deneyimlerinden örnekler paylaşımları teşvik edilebilir. Okula gelirken gördükleri trafik işaretleri, yaya geçitleri veya trafikte karşılaştıkları durumlara ilişkin gözlemlerini sözel ya da görsel yollarla ifade etmeleri desteklenebilir.

SYG6.1.

Öğrencilerin trafik ile ilgili temel kavramları ayırt edebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Trafikle ilgili temel kavramları ayırt eder.
- Yaya olarak trafik kurallarını ifade eder.
- Trafik ışık ve levhalarının anlamlarını ifade eder.
- Yolculuk sırasında uyulması gereken kuralları ifade eder.
- Bisiklet, kaykay, paten vb. araçları kullanırken uyması gereken kuralları ayırt eder.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden trafikle ilgili temel kavramları ayırt edebilmesi beklenir. Sınıfta bir trafik köşesi oluşturulur ve bu kavram köşesinde oyunlaştırmalar, soru-cevap etkinlikleri yapılır. Resimli kartlarla hafıza oyunları oynanır **(E2.5, OB4)**. Okulda farklı alanlar kullanılarak öğrencilerle birlikte drama çalışmaları yapılır **(E2.5, SDB2.2)**. Varsa şehirdeki trafik parkına bir okul gezisi düzenlenip genelleme çalışmaları yapılır **(KB2.9)**. Bu süreçte öğrencilerin trafikte yardıma ihtiyaç duyan kişilere destek olma bilinci geliştirilir **(D20.4)**. Yolculuk sırasında uyulması gereken kurallar sosyal öykülerle anlatılarak, sosyal öykü sonrası 5N1K çalışmaları yapılır **(SDB2.1)**. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG6.2.

Öğrencilerin trafik kurallarını sergileyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Günlük yaşantısında çevresindeki güvenli yolları kullanır.
- Yaya olarak trafik kurallarına uyar.
- Yolcu olarak trafik kurallarına uyar.
- Trafikte karşılaşılabilecek tehlikelere karşı önlem alır.
- Taşıt trafiğine kapalı alanlarda bisiklet, kaykay, paten vb. araçları güvenli kullanır.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden trafik kurallarını sergileyebilmeleri beklenir. Sınıf veya okul içerisinde bir trafik alanı oluşturulur. Bu alan; yol çizgileri, trafik ışıkları ve yaya geçitlerini temsil eden basit malzemelerle düzenlenebilir. Öğrencilerin yaya ve yolcu rollerine girerek trafik kurallarına uygun davranışlar sergilemeleri sağlanır. Bu süreçte öğrencilerden, trafikle ilgili uygulamalarda kendi güvenliklerini korumaları ve tehlikeli davranışlardan kaçınmaları beklenir **(D16.1)**. Öğrencilere trafik kuralları ve kazalarla ilgili görseller, şarkılar, hikâyeler dinletilebilir ya da kısa videolar izletilebilir **(OB4)**. Bu süreçte öğrenci, öğretmen ve veli iş birliği doğrultusunda okul dışında farklı ortamlarda trafik kurallarına yönelik uygun davranışların gözlemlenmesine imkân tanıyan genelleme çalışmaları yapılabilir **(KB2.9)**. Bu kapsamda öğrencilerden, trafik ortamlarında sergiledikleri güvenli davranışlara ilişkin fotoğrafları aileleriyle birlikte kayıt altına almaları istenir ve ortaya çıkan ürünler performans görevi kapsamında değerlendirilir. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, performans görevi, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrencilerin trafikle ilgili temel kavramları ayırt edebilme ve trafik kurallarını sergileyebilme becerilerine yönelik öğretim süreci; öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde, öğrencilerin günlük yaşamla ilişki kurabilecekleri somut ve uygulamalı örnekler, görseller, kısa animasyonlar ve drama etkinlikleri bir arada kullanılabilir. Trafik kurallarını anlatan kısa animasyonlar, görsel kartlar veya yol işaretlerini içeren materyaller kullanılabilir. Bazı öğrenciler için sadece görsel ayırt etme veya işaret etme üzerinden süreç sade tutulurken, bazı öğrenciler süreci aktif biçimde yönlendirebilir. Her öğrenci için dikkat süresi ve işlem basamaklarını takip kapasitesi göz önünde bulundurularak içerikler sadeleştirilir ya da adım adım yapılandırılabilir.

Süreçte öğrencilerin becerileri kendi hızlarında geliştirebilmeleri için çoklu sunum yolları ve destek stratejileri kullanılabilir. Trafik kurallarını ayırt edebilme ve sergileyebilme davranışları, öğretmen rehberliğinde, yönerge takibi ve model olma yoluyla desteklenebilir. Gerektiğinde sözel ipuçları, fiziksel yardım, görsel destekler ve sesli yönergeler sağlanarak öğrencilerin başarılı olabilmesi için uygun düzeyde rehberlik edilebilir. Öğrencilerin kendi deneyimlerini ifade edebilecekleri sohbetler yapılır, bazı öğrenciler için ise işaret etme, eşleme, tekrar etme gibi daha yapılandırılmış yöntemlere yer verilebilir. Grup çalışmaları sırasında iş birliği gerektiren sorumluluklar, öğrencinin gelişim düzeyine uygun görevler verilerek kademeli olarak kazandırılabilir.

Ürün açısından, her öğrenciye uygun performans beklentileri oluşturulabilir. Öğrencilerden beklenen ürünler esnek ve kişisel düzeyde tanımlanabilir. Örneğin bir öğrenci trafik kurallarını sözel olarak ifade edebilirken, diğer öğrenci doğru görsel işaret edebilir veya bir trafik işareti hakkında açıklama yapabilir. Alternatif ve destekleyici iletişim yolları sunularak öğrencinin özel ihtiyaçlarına göre uyarlanmış görevler verilebilir.

Öğrenme ortamı grup çalışmaları ve uygulamalı etkinliklerde her öğrencinin katılımını destekleyecek şekilde düzenlenebilir. Sınıf içindeki alanlar, trafik işaretleri, yol haritaları ve güvenli yollar gibi görsellerle zenginleştirilebilir. Sesli ve ışıklı uyaranlar dikkatle seçilir, sınıf ortamı hem bireysel hem grup temelli uygulamalara uygun olacak biçimde esnek hâle getirilebilir. Öğrencilere trafik kurallarına uyarak, sokakta güvenli bir şekilde yürümeyi öğretirken açık alanlarda yapılan yürüyüşlerde pratik yapmalarına da fırsat verilebilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

7. TEMA

İLK YARDIM

Bu temada öğrencilerin ilk yardımla ilgili temel kavramları ayırt edebilmeleri, ilk yardım gerektiren durumlara yönelik temel düzeyde farkındalık geliştirebilmeleri ve bu durumlarda uygun yönlendirmelere uyum gösterebilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler, KB2.15. Yansıtma

EĞİLİMLER

E1.1. Merak, E2.2.Sorumluluk, E2.5. Oyunseverlik, E3.1. Muhakeme

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim

Değerler

D3. Çalışkanlık, D16. Sorumluluk, D20. Yardımseverlik

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

KB2.9. Genelleme, KB2.10. Çıkarım Yapma

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

SYG7.1. İlk yardım hakkında temel kavramları belirleyebilme

SYG7.2. İlk yardım gerektiren durumlara yönelik uygun davranışları yansıtabilme

- İlk yardım gerektiren durumlara yönelik davranışları gözden geçirir.
- İlk yardım gerektiren durumlara yönelik uygun davranışlar hakkında çıkarımda bulunur.
- İlk yardım gerektiren durumlara yönelik davranışlar hakkında çıkarımları değerlendirir.

İÇERİK ÇERÇEVESİ

İlk Yardım

Anahtar Kavramlar

ilk yardım, ilk yardım malzemeleri

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

Öğrenme çıktıları; davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir. Performans görevi kapsamında, öğrencilerden farklı nesneler arasından ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemeleri seçmeleri ve hazırladıkları ilk yardım çantasını sınıfta birlikte sergilemeleri istenebilir. Performans görevi, kontrol listesi aracılığıyla değerlendirilebilir.

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Öğrencilerin sağlıkla ilgili temel kavramlara ve vücut bölümlerine ilişkin temel farkındalığa sahip oldukları; ağrı/acı durumlarını ayırt edebildikleri kabul edilmektedir.

Ön Değerlendirme Süreci

Öğrencilerin vücut bölümlerini tanıma, sağlıkla ilgili temel kavramları ayırt etme ve ağrı/acı durumlarına yönelik önceki deneyimlerini ifade etme düzeyleri; görseller, basit yönergeler ve rol yapma temelli gözlemler yoluyla değerlendirilebilir.

Köprü Kurma

Öğrencilerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları basit yaralanma veya acı/ağrı durumlarına ilişkin deneyimlerinden örnekler paylaşmaları teşvik edilebilir. Öğrencilerin bu durumlarda neler hissettiklerine ve kimlerden destek aldıklarına dair önceki yaşantılarını sözel ya da görsel yollarla ifade etmeleri desteklenebilir.

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

SYG7.1.

Öğrencilerin ilk yardım hakkında temel kavramları belirleyebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- İlk yardım gerektiren durumları ifade eder.
- İlk yardım gerektiren durumlarda yapılması gerekenleri ifade eder.
- İlk yardım malzemelerini ifade eder.
- İlk yardım malzemelerinin işlevlerini ifade eder.
- İlk yardım gerektiren durumlarda kullanılacak malzemeleri ifade eder.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden ilk yardım hakkında temel kavramları belirleyebilmeleri beklenir. İlk yardım gerektiren durumlar ve bu durumlarda yapılması gerekenler ile ilgili görseller ile ilk yardımın önemi vurgulanır **(OB4)**. İlk yardım hakkında öğrencilerin konuya dikkati çekilir ve bu süreçte kendilerine ve başkalarına karşı görevlerini yerine getirme bilinciyle hareket etmeleri teşvik edilir **(E1.1, D16.1, D16.2)**. İlk yardım durumları hakkında soru cevaplarla öğrencilerin ilk yardım gerektiren durumları ayırt etmeleri ve çıkarım yapmaları sağlanır **(KB2.10, SDB2.1, E3.1)**. İlk yardım gerektiren durumlarla ilgili sosyal öykü, drama ve oyun etkinliklerinden yararlanılabilir **(E2.5)**. Bu süreçte öğrencilerin yardım-severlik anlayışı doğrultusunda ihtiyaç duyan arkadaşlarına ve çevrelerine yardım etme bilinciyle hareket etmeleri desteklenir **(D20.2)**. Çeşitli görsel ve resimli kartlardan yararlanılarak bir ilk yardım kitinin içerisindeki malzemeleri tanımları sağlanır **(OB4)**. Hangi malzemelerin hangi durumda kullanılacağı hakkında basit açıklamalar yapılır ve iletişime katılmaları sağlanır **(SDB2.1, E3.1)**. Görsel ve uygulamalı olarak ilk yardım malzemelerinin hangi durumlarda ve ne amaçla kullanıldığına yönelik uygulama çalışmaları ve oyun etkinlikleri gerçekleştirilir. Performans görevi kapsamında, öğrencilerden farklı nesneler arasından ilk yardım çantasında bulunması gereken malzemeleri seçmeleri ve hazırladıkları ilk yardım çantasını sınıfta birlikte sergilemeleri istenebilir. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

SYG7.2.

Öğrencilerin ilk yardım gerektiren durumlar karşısında sergilemesi gereken uygun davranışları çeşitli resimli kartlar ve görseller kullanılarak gözden geçirmeleri beklenir **(OB4, E3.1)**. Etkileşimli oyunlar kullanılarak öğrencilerin ilk yardım gerektiren durumlarla ilgili çıkarımlar yapmaları ve bu durumlar hakkında uygun davranışları değerlendirmeleri sağlanabilir **(KB2.10)**. Sunulan görseller aracılığıyla, öğrencilerden karşılaştıkları ilk yardım gerektiren durumlarda, kendilerine sunulan seçenekler arasından doğru davranış seçmeleri istenir **(OB4)**. Bu süreçte öğrenciler ikili veya küçük gruplar hâlinde çalışarak birbirlerinin önerilerini dinlemeleri, iş birliği yapmaları ve grup içindeki sorumluluklarını yerine getirmeleri beklenir **(D3.4)**. Öğrencilerin sorumluluk bilinciyle hareket etmeleri ve görevlerini yerine getirmeleri desteklenir **(E2.2)**. Öğretmen ve gönüllü öğrenciler ile yapılan rol yapma oyunları, öğrencilerin genelleme becerilerini geliştirmek için kullanılabilir **(KB2.9)**. Süreç davranış kayıt formu, beceri analizi kayıt formu, gözlem ve derecelendirme ölçeği kullanılarak değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrencilerin ilk yardım hakkında temel kavramları belirleyebilmeleri ve ilk yardım gerektiren durumlara yönelik uygun davranışları yansıtabilme becerilerine yönelik öğrenme öğretme süreci; öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde, bazı öğrenciler için süreç sadeleştirilirken diğer öğrenciler daha ayrıntılı içeriklerle desteklenebilir. Yara bandı yapıştırma ya da sargı bezi sarma gibi beceriler, öğretmen rehberliğinde adım adım gösterilebilir. Alternatif iletişim yollarına ihtiyaç duyan öğrenciler için kolayca takip edilecekleri, adım adım açıklamalar içeren çeşitli görsel yönergeler kullanılabilir.

Görsel materyaller, gerçek ilk yardım kitleri ve dijital içerikler, öğrenme sürecini daha somut hâle getirmek için etkin bir şekilde kullanılabilir.

Görsellerin büyütülmesi ve zemin ile şekil arasındaki kontrastın artırılması, görsel algı zorlukları yaşayan öğrencilerin materyalleri daha kolay fark etmelerini sağlayabilir. Duyusal hassasiyeti olan öğrenciler için ise bazı malzemeler öğrencinin daha rahat hissedebileceği şekilde sunulabilir. Örneğin ilk yardım kitindeki bazı materyaller, öğrencilerin dokunarak tanıyabileceği şekilde daha uygun malzemelerle değiştirilerek duyusal hassasiyetlerini göz önünde bulunduracak şekilde uyarlanabilir.

Süreçte öğrencilerin ilk yardım kavramlarını ve gerektiren durumları öğrenmelerini sağlayacak çoklu sunum yolları ve destek stratejileri kullanılabilir. Görsel, işitsel ve dokunsal materyallerin bir arada kullanılması, öğrencilerin bilgiye farklı yollarla erişmelerini sağlayabilir. Bazı öğrenciler bir ilk yardım durumunu simüle eden dijital bir uygulama aracılığıyla adım adım doğru davranışları öğrenebilirken bazı öğrenciler için fiziksel yardımla ya da rehberlik ile yapılan uygulamalar daha etkili olabilir. Öğrencilerin kendi deneyimlerini ifade edebilecekleri sohbetler yapılabilir. Bazı öğrenciler için ise işaret etme, eşleme, tekrar etme gibi daha yapılandırılmış yöntemlere yer verilebilir. Grup çalışmaları sırasında iş birliği gerektiren sorumluluklar, öğrencinin gelişim düzeyine uygun görevler verilerek kademeli olarak kazandırılabilir.

Her öğrenciye uygun performans beklentileri oluşturulur. Bazı öğrenciler için sadece basit görsel eşleme ve işaret etme yöntemleriyle kullanılırken diğer öğrenciler daha karmaşık becerilerle çalışabilir ve alternatif yollarla aktif katılım sağlayabilir. Örneğin bir öğrenci doğru bir ilk yardım malzemesini sadece görsel eşleme ile bulabilirken başka bir öğrenci bu malzemeyi tanımlayarak ve işlevini açıklayabilir. Bazı öğrenciler ipuçları ve fiziksel yardımla doğru malzemeyi seçerken, daha bağımsız olan öğrenciler bu süreci kendi başlarına yönetebilir.

Öğretim ortamı düzeyinde, sesli ve ışıklı uyaranlar dikkatle seçilir, sınıf ortamı hem bireysel hem grup temelli uygulamalara uygun olacak biçimde esnek hâle getirilebilir. Her öğrencinin kişisel alanı, öğrenme sürecine katılımını en üst düzeye çıkaracak şekilde dikkatlice planlanabilir.

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

8. TEMA

KENDİNİ KORUMA

Bu temada öğrencilerin güven çemberinde yer alan kişileri ayırt edebilmeleri, uygun olmayan isteklere yönelik temel düzeyde farkındalık geliştirebilmeleri ve dijital ortamlarda karşılaşılabilecekleri tehlikelerden korunabilmeleri amaçlanmaktadır.

ALAN BECERİLERİ

-

KAVRAMSAL BECERİLER

KB1. Temel Beceriler

EĞİLİMLER

E2.5. Oyunseverlik

PROGRAMLAR ARASI BİLEŞENLER

Sosyal-Duygusal Öğrenme Becerileri

SDB2.1. İletişim, SDB2.2. İş Birliği

Değerler

D8. Mahremiyet, D16. Sorumluluk

Okuryazarlık Becerileri

OB4. Görsel Okuryazarlık

DİSİPLİNLER ARASI İLİŞKİLER

Bağımsız Yaşam Becerileri, Hayat Bilgisi ve Günlük Yaşam Becerileri, Sosyal Beceriler

BECERİLER ARASI İLİŞKİLER

-

ÖĞRENME ÇIKTILARI VE SÜREÇ BİLEŞENLERİ

İÇERİK ÇERÇEVESİ

Anahtar Kavramlar

ÖĞRENME KANITLARI (Ölçme ve Değerlendirme)

ÖĞRENME-ÖĞRETME YAŞANTILARI

Temel Kabuller

Ön Değerlendirme Süreci

Köprü Kurma

Öğrenme - Öğretme Uygulamaları

SYG8.1. Güven çemberinde yer alan kişileri ayırt edebilme

SYG8.2. Uygun olmayan isteklere güvenli tepkide bulunma

SYG8.3. Dijital ortamlardaki tehlikelerden korunabilme

Güven Çemberi

Uygun Olmayan İstekler

Dijital Ortamlardaki Tehlikeler

güven çemberi, tanıdık kişiler, uygun istek, uygun olmayan istek, dijital, tehlike

Öğrenme çıktıları; yapılandırılmış gözlem formları, kontrol listeleri ve performans görevleri aracılığıyla değerlendirilebilir.

Performans görevi kapsamında, öğrencilerden güven çemberinde yer alan kişileri belirleyerek kendi güven çemberi posterlerini/albumlerini hazırlamaları ve sınıfta arkadaşlarına sunmaları beklenebilir. Performans görevi kontrol listesi aracılığıyla değerlendirilebilir.

Öğrencilerin aile bireyleri ve öğretmenleri gibi yakın çevresindeki kişileri ayırt edebildikleri, bedenlerine ilişkin temel farkındalığa sahip oldukları ve dijital cihazlarla ilgili temel bilgilere sahip oldukları kabul edilmektedir.

Öğrencilerin tanıdık kişileri ayırt etme, beden farkındalığı ve dijital kavramlara dair bilgileri görseller, yönlendirici sorular ve gözlemlerle değerlendirilebilir.

Öğrencilerin günlük yaşamlarında etkileşimde bulundukları yakın çevrelerindeki kişilere ilişkin deneyimlerinden örnekler paylaşmaları teşvik edilebilir. Öğrencilerin tanıdık ve tanımadık kişilerle karşılaştıkları durumlara dair önceki yaşantılarını, hislerini veya gözlemlerini sözel ya da görsel yollarla ifade etmeleri desteklenebilir.

SYG8.1.

Öğrencilerin güven çemberinde yer alan kişileri ayırt edebilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Tanıdığı kişileri ayırt eder.
- Tanıdığı kişiler arasından güven çemberinde olan kişileri ayırt eder.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerin tanıdığı kişileri ayırt edebilmeleri amacıyla aile üyeleri, öğretmenler, okul personeli ve yakın çevredeki diğer bireylerin fotoğrafları kullanılarak tanıma çalışmaları yapılır **(OB4)**. Öğrencilerden bu kişileri adlandırmaları ve onlar hakkında konuşmaları istenir **(SDB2.1)**. Güven çemberi kavramı açıklanarak bu çember içerisinde yer alan kişiler ile hangi durumlarda iletişim kurabileceği üzerine konuşulur. Her öğrenciye ait bireysel güven çemberi hazırlanır ve bedensel mahremiyetin korunmasına özen gösterilmesi gerektiği vurgulanır. **(DB.4)**. Sınıf ortamında iç ve dış çember oluşturularak güven çemberinde yer alan kişilerin fotoğrafları iç halkaya, tanıdığı ancak güven ilişkisi kurulması gerekmeyen kişilerin fotoğrafları dış halkaya yerleştirilir.

Öğrencilerin güven çemberinde yer alan kişileri tanıyıp ayırt edebilmeleri için isimlendirme ve işaretleme uygulamaları yapılır **(OB4)**. Performans görevi kapsamında, öğrencilerden güven çemberinde yer alan kişileri belirleyerek kendi güven çemberi posterlerini/albumlerini hazırlamaları ve sınıfta arkadaşlarına sunmaları beklenir. Süreç, kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

SYG8.2.

Öğrencilerin uygun olmayan isteklere karşı güvenli tepkide bulunabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Uygun olmayan istekleri ayırt eder.
- Uygun olmayan istekleri önler.
- Uygun olmayan istekleri reddeder.
- Uygun olmayan istekleri güven çemberinde yer alan kişilere bildirir.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilerden uygun olmayan isteklere karşı güvenli tepkide bulunabilmeleri için uygun olmayan istekleri ayırt edebilmeleri, önlemleri, reddetmeleri ve güven çemberinde yer alan kişilere bildirebilmeleri beklenir. Bu amaçla öncelikle uygun olmayan isteklerin ayırt edilebilmesi için örnekler sunulur. Öğrencilere farklı senaryolar içeren resim kartları gösterilir **(OB4)**. Uygun olmayan istekleri ayırt etmeleri istenir. Uygun olan isteklere “evet” kartı, uygun olmayan isteklere ise “hayır” kartı ile tepki vermeleri istenir. Bu süreçte, uygun olmayan isteklerle karşılaşıldığında şüphe duymanın gerekliliği vurgulanır ve öğrencilerin güvenliğini tehlikeye sokacak davranışlardan kaçınmaları beklenir **(D16.4)**. Grup çalışmaları yapılarak öğrencilerin rol oynama yöntemiyle bu becerileri uygulamaları desteklenir. Uygun olmayan isteklerin güven çemberinde yer alan kişilere bildirilmesi için bu kişilerin görselleri kullanılır. Sosyal öyküler aracılığıyla uygun olmayan isteğe karşı “hayır” deme ve uzaklaşma davranışlarının ardından güven çemberinde yer alan kişilere bildirme davranışının önemi açıklanır ve uygulama çalışmalarıyla pekiştirilir. Sınıfın belirli bölgelerine öğrencilerin güven çemberinde yer alan kişilerin fotoğrafları yerleştirilerek görsel destek sağlanır. Öğrencilerin uygun olmayan istekler karşısında güvenli tepkiler sergilemeleri beklenir. Süreç, gözlem, öz değerlendirme formları ve kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

SYG8.3.

Öğrencilerin dijital ortamlardaki tehlikelerden korunabilmeleri için aşağıdaki adımları gerçekleştirebilmeleri beklenir:

- Bilgisayar/telefon/tablet şifresini yalnızca güven çemberi ile paylaşır.
- Güvenli uygulamaları ayırt eder.
- Tanımadığı kişilerden gelen arkadaşlık isteklerini kabul etmez.
- Yabancıardan gelen bağlantıları açmaz.
- Fotoğraf ve videolarını yalnızca ailesinin onayıyla paylaşır.

İlgili adımlara dair öğrenme-öğretme uygulamaları aşağıda verilmiştir:

Öğrencilere, güven çemberinde yer alan kişiler ile yabancı kişiler grupları oluşturularak bilgisayar, telefon ve tablet şifrelerinin kimlerle paylaşılması gerektiği açıklanır. Bu süreçte dijital araçları bilinçli ve güvenli kullanma davranışı vurgulanır **(D8.2)**. Devamında öğrencilerden şifrelerini kimlerle paylaşabileceklerini düşünmeleri istenir ve buna yönelik ayırt etme uygulamaları yapılır. Çeşitli uygulama simgelerinin yer aldığı kartlar veya görseller sunulur **(OB4)**. Güvenli uygulamaların faydalı olduğu, güvenli olmayan uygulamaların ise zararlı olabileceği açıklanır. Öğrencilerin bu uygulamaları inceleyerek güvenli ve güvenli olmayan uygulamaları ayırt etmeleri istenir. Öğrencilere tanımadıkları kişilerden gelen arkadaşlık istekleri doğrultusunda nasıl davranmaları gerektiği açıklanır. Bilgisayar, telefon ve tablet ekranındaki örnek görseller üzerinden seçenekler gösterilir ve yabancı kişilerin isteklerini kabul etmek yerine hangi seçeneği tercih etmeleri gerektiği model olunur **(OB4)**.

Çevresinde tanımadığı kişilerin tehlikeli olabileceği, uygunsuz isteklerde bulunabileceği ve bu tür isteklerin reddedilmesinin öğrenciyi güvende tutacağı vurgulanır. Arkadaşlık isteklerinde tanıdıkları kişileri onaylamaları, tanımadıkları kişileri ise silmelerine yönelik uygulamalar yapılır. Öğrencilere, dijital ortamlarda bağlantının ne anlama geldiği uygulamalı olarak açıklanır ve özellikle yabancı kişilerden gelen bağlantıları açmamaları gerektiği vurgulanır. Bu bağlamda çeşitli ayırt etme uygulamaları yapılır ve oyunlar oynanır **(E2.5)**. Fotoğraf veya video paylaşmadan önce öğrencilerin ailelerinden nasıl izin almaları gerektiği açıklanır. Bu amaçla, eve gittiklerinde ailelerinden onay alarak belirlenen bir kişiye fotoğraf veya video göndermeleri sağlanır ve süreçte aile iş birliği desteklenir **(SDB2.2)**. Süreç, gözlem formları, öz değerlendirme ve kontrol listeleri ile değerlendirilebilir.

FARKLILAŞTIRMA

Öğrencilerin güven çemberinde yer alan kişileri ayırt edebilmeleri, uygun olmayan isteklere karşı güvenli tepkide bulunabilmeleri ve dijital ortamlardaki tehlikelerden korunabilmelerine yönelik öğrenme öğretme süreci; öğrencilerin bilişsel, sosyal ve motor gelişim düzeylerine göre esnek ve kapsayıcı biçimde düzenlenebilir.

İçerik düzeyinde, öğrenme hızına göre içerikler sadeleştirilir veya daha ayrıntılı hâle getirilebilir. Daha temel düzeyde performans sergileyen öğrenciler için yalnızca tanıdık ve tanımadık kişileri ayırt etme çalışmaları yapılırken, daha ileri düzeydeki öğrencilerle güven çemberinde kimlerin yer aldığına dair daha soyut ilişkiler üzerinden örnekler sunulabilir. Bazı öğrenciler, verilen yönergeleri takip ederek karmaşık becerileri bağımsız şekilde gerçekleştirebilirken destek ihtiyacı duyan öğrenciler için adım adım yönergeler, görsel ipuçları ve öğretmen rehberliğiyle süreç yapılandırılabilir. Dijital uygulamalar içerik düzeyinde zenginleştirici araçlar olarak kullanılabilir. Örneğin "Hayır" deme, kişisel alan ihlâline tepki verme gibi durumlar simülasyonlarla somutlaştırılabilir. Ayrıca rol yapma etkinlikleriyle öğrencilerin güvenli bir yetişkinle iletişime geçme, kişisel sınırlarını belirleme ve uygun tepkiler verme becerileri gerçek yaşam senaryoları üzerinden uygulamalı olarak desteklenebilir.

Süreçte öğrencilerin becerileri kendi hızlarında geliştirebilmeleri için çoklu sunum yolları ve farklı destek stratejileri kullanılabilir.

Daha fazla desteğe ihtiyaç duyan öğrenciler için görsellerle eşleştirme, işaret etme, yapılandırılmış cevap seçenekleri, tekrar eden uygulamalar ve model olma gibi yöntemlerden yararlanılabilir. Daha bağımsız düzeydeki öğrenciler için ise problem çözme, senaryo çalışmaları veya rol oynama gibi daha karmaşık uygulamalar sürece eklenebilir.

Öğrenme sürecinde gerekirse sözel yönlendirme, görsel ipucu veya fiziksel yardım sağlanarak öğrencinin adım adım ilerlemesi desteklenebilir. Grup çalışmaları sırasında iş birliği gerektiren sorumluluklar, öğrencinin gelişim düzeyine uygun görevler verilerek kademeli olarak kazandırılabilir. Süreç boyunca öğrencilerin dikkat süreleri, iletişim becerileri ve motor gelişimleri göz önünde bulundurularak esnek düzenlemeler yapılabilir. Gerektiğinde kısa aralar, bireysel destek veya küçük grup çalışmaları ile öğrenme daha erişilebilir hâle getirilebilir.

Ürün açısından her öğrenciye uygun performans beklentileri oluşturulabilir. Bazı öğrenciler tanımadığı kişileri güvendiği bir yetişkine sözel olarak ifade edebilirken bazı öğrenciler için alternatif ve destekleyici iletişim yolları (örneğin işaret dili, resim kartları, semboller veya dijital uygulamalar) kullanılabilir. Bir öğrenci yalnızca “Hayır” demeyi öğrenirken, başka bir öğrenci bu tepkisini farklı sosyal durumlarda ve çeşitli bağlamlarda kullanabilecek seviyeye gelebilir. Benzer şekilde bazı öğrenciler güvenli kişilerin görsellerini doğru alana yapııştırarak güven çemberini somutlaştırabilirken, daha ileri düzeydeki öğrenciler güven çemberine ait kişileri isimlendirebilir, rollerini açıklayabilir ve ilişkileri arasında bağlantılar kurabilir. Öğrencilerin ortaya koydukları ürünler, bireysel farklılıklar dikkate alınarak esnek biçimde değerlendirilebilir. Öğrencinin çabası, gelişimsel kazanımı kadar önemsenir ve süreç temelli değerlendirme teknikleri tercih edilebilir.

Öğrencilerin sosyal etkileşimlerini gözlemlemek, yönlendirmek ve güvenli bir şekilde desteklemek için sınıf içindeki alan düzenlemeleri dikkatle planlanabilir. Güvenli alanlar, öğrencilerin fiziksel mesafeye saygı göstermeleri için belirgin bir şekilde işaretlenebilir. Bu kapsamda güvenli alanlar oluşturularak öğrencilerin fiziksel mesafeye saygı göstermeleri sağlanır ve bu alanlar belirgin işaretlerle görselleştirilebilir. Örneğin sınıf içinde kişisel alanları ifade eden halılar, yer etiketleri veya renkli şeritlerle sınırlar belirlenebilir. Grup çalışmaları için ortak alanlar düzenlenirken, bireysel ihtiyaçları olan öğrenciler için bağımsız çalışma köşeleri hazırlanabilir. Dinlenme ve sakinleşme ihtiyacı hisseden öğrenciler için rahatlatıcı materyallerin bulunduğu “rahatlama köşeleri” tasarlanabilir. Böylece öğrenciler hem kişisel sınırlarına saygı gösterilmesi gerektiğini öğrenir hem de sosyal etkileşimlerde uygun mesafe ve davranış becerilerini uygulama fırsatı bulabilir.

ÖĞRETMEN YANSITMALARI

Programa yönelik görüş ve önerileriniz için karekodu akıllı cihazınıza okutunuz.

EK 1: SAĞLIKLI YAŞAM VE GÜVENLİK BECERİLERİ DERSİ ÖĞRENME ÇIKTILARI LİSTESİ

1. TEMA: ÖZ BAKIM VE GÜNLÜK YAŞAM

- SYG1.1.** Kişisel bakımı/temizliği konusunda iş birliği yapabilme
- SYG1.2.** Kişisel temizlik becerilerini yerine getirebilme
- SYG1.3.** Giyinme becerilerini yerine getirebilme
- SYG1.4.** Hava durumuna uygun kullanılan kıyafet ve eşyaları çözümleyebilme
 - a) Hava durumuna uygun kullanılan kıyafet ve eşyaları belirler.
 - b) Hava durumunu ve bu durumda kullanılan kıyafet ve eşyalar arasındaki ilişkileri belirler.
- SYG1.5.** Tuvalet alışkanlığı edinebilme
- SYG1.6.** Temel yeme-içme davranışları edinebilme
- SYG1.7.** Uygun malzemeleri belirleyerek yiyecek-içecek hazırlayabilme

2. TEMA: SAĞLIKLI BESLENME BECERİLERİ

- SYG2.1.** Yemek yemeye hazırlanabilme
- SYG2.2.** Besinlerin tazelik durumunu ayırt edebilme
- SYG2.3.** Yemek sırasında kurallara uyabilme
- SYG2.4.** Sağlıklı yemek tabağı oluşturabilme
- SYG2.5.** Yemek sonrasında kurallara uyabilme

3. TEMA: HASTALIKLARLA BAŞ ETME

- SYG3.1** Sağlıkla ilgili temel kavramları ayırt edebilme
- SYG3.2** Sağlığı ile ilgili önemli durumları belirleyebilme
- SYG3.3** Sağlığı ile ilgili önemli durumlarda iş birliği yapabilme
- SYG3.4** Bulaşıcı hastalıklardan korunabilme

4. TEMA: TEHLİKELERİ FARK ETME

- SYG4.1.** Yaralanmalara sebep olabilecek durumları belirleyebilme
- SYG4.2.** Yaralanmalara sebep olabilecek durumlarda önlem alabilme
- SYG4.3.** Farklı ortamlarda (park, AVM, ev vb.) güvenli davranışlar sergileyebilme
- SYG4.4.** Tehlikeli nesneleri/maddeleri ayırt edebilme
- SYG4.5.** Tehlikeli nesneleri belirleyerek güvenli davranışlar sergileyebilme

5. TEMA: ACİL DURUMLAR VE DOĞAL AFETLERDEN KORUNMA

- SYG5.1.** Acil ve doğal afet durumlarını ayırt edebilme
- SYG5.2.** Acil ve doğal afet durumlarında iş birliği yapabilme
- SYG5.3.** Acil ve doğal afet durumlarında önlem alabilme

6. TEMA: TRAFİK KURALLARINA UYMA

SYG6.1. Trafik ile ilgili temel kavramları ayırt edebilme

SYG6.2. Trafik kurallarını sergileyebilme

7. TEMA: İLK YARDIM

SYG7.1. İlk yardım hakkında temel kavramları belirleyebilme

SYG7.2. İlk yardım gerektiren durumlara yönelik uygun davranışları yansıtabilme

- a) İlk yardım gerektiren durumlara yönelik davranışları gözden geçirir.
- b) İlk yardım gerektiren durumlara yönelik uygun davranışlar hakkında çıkarımda bulunur.
- c) İlk yardım gerektiren durumlara yönelik davranışlar hakkında çıkarımları değerlendirir.

8. TEMA: KENDİNİ KORUMA

SYG8.1. Güven çemberinde yer alan kişileri ayırt edebilme

SYG8.2. Uygun olmayan isteklere güvenli tepkide bulunma

SYG8.3. Dijital ortamlardaki tehlikelerden korunabilme

EK 2: ÖRNEK ÖLÇME VE DEĞERLENDİRME ARAÇLARI

KAYIT FORMU

Öğrencinin Adı:

Gözlemci:

Tarih	Saat	Ortam	Tuvalet ihtiyacını söyledi. (E/H)	Tuvalete Yardımsız Gitti. (E/H)	Altı Temiz Kaldı. (E/H)	Davranış Açıklaması

E: Evet

H: Hayır

Davranış Açıklaması: Davranışın nasıl meydana geldiğini açıklayabilirsiniz.

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı:

Gözlemci:

Hedef Davranış: Öğrencinin yemek sırasında belirlenen kurallara uygun davranması

Gözlem Tarihi:

Davranış Göstergesi	Evet	Hayır	Açıklama / Gözlem Notu
Yemeğe başlamadan ellerini yıkadı.	()	()	
Masaya düzenli şekilde oturdu.	()	()	
Kendi yemeğini dökmeden yemeye çalıştı.	()	()	
Yemeğini yerken konuşmadı/ağzında lokma varken konuşmadı.	()	()	
Başkasının yemeğine dokunmadı.	()	()	
Yemek sırasında ayağa kalkmadı.	()	()	
Yemeğini bitirdikten sonra izin isteyerek masadan kalktı.	()	()	
Masaya çatal/kaşık gibi araçları uygun şekilde kullandı.	()	()	

Genel Değerlendirme / Açıklama:

KONTROL LİSTESİ

Etkinlik: Öğrencinin, uygun sırayla ve minimum yardım ile yemek yemeye hazırlanma sürecini beceri analizi basamaklarına göre değerlendirebilirsiniz.

Beceri Basamakları	Gerçekleştirdi (E/H)	Açıklama / Gözlem Notu
Yemeğe çağrıldığında yönlendirmeyi takip eder.	()	
Ellerini yıkamak üzere lavaboya gider.	()	
Ellerini sabunla yıkar.	()	
Ellerini durular.	()	
Ellerini havluyla kurular.	()	
Masaya uygun şekilde oturur.	()	
Tabak, çatal, kaşık, bardak gibi yemek araçlarını alır veya verilen yeri kullanır.	()	
Yemek öncesi ellerini kucağına koyarak bekler veya öğretmen/veli işaretini bekler.	()	
Yemek için hazır olduğunu sözel/davranışsal olarak ifade eder.	()	

E: Evet

H: Hayır

GÖZLEM FORMU

Öğrencinin Adı:

Gözlemci:

Etkinlik Tarihi:

Fotoğraf Sayısı (Toplam):

Tehlikeli Olan Fotoğraf Sayısı:

Tehlikeli Olmayan Fotoğraf Sayısı:

Fotoğraf No	Gerçek Durum (Tehlikeli / Değil)	Öğrencinin Sınıflaması	Doğru mu? (E/H)	Açıklama/ Gözlem Notu
1			()	
2			()	
3			()	
4			()	
5			()	
6			()	
7			()	
8			()	
9			()	
10			()	

E: Evet

H: Hayır

PERFORMANS GÖREVİ

Görev Başlığı: Güvende Kalmak İçin Hazırım!

Görev Açıklaması: Öğrenciden deprem veya yangın gibi acil durumlara karşı alınması gereken önlemleri içeren bir “Afet Güvenlik Panosu” hazırlaması beklenir. Bu pano, aşağıdaki öğeleri içerebilir:

- » 112’yi aramanın önemi ve nasıl arandığına dair görsel anlatım
- » Deprem çantasında olması gereken eşyalar (resimli liste)
- » Doğal afet sırasında güvenli bölgeler
- » Yangında ya da depremde yapılması gereken adımların sıralı görselleri

Öğrenci, öğretmen yönlendirmesi ile materyalleri kesip yapıştırabilir, renklendirme yapabilir ve her bir bölüme açıklayıcı kelimeler ya da cümleler ekleyebilir.

ANALİTİK RUBRİK

Değerlendirme Alanı	4 – Çok İyi	3 – İyi	2 – Gelişiyor	1 – Başlangıç
Doğal afet türlerini ve acil durumları tanıma	Tüm doğal afet türlerini ve alarm seslerini doğru ayırt eder.	Çoğu doğal afet türünü ayırt eder, bazı karışıklık olabilir.	Bazı afet türlerini tanıtır ancak ayırt etmede güçlük yaşar.	Afet türlerini tanımakta ve ayırt etmekte zorlanır.
Güvenli bölge ve kişiler hakkında bilgi	Güvenli bölgeleri ve kişileri doğru seçip gösterir.	Güvenli bölge ve kişilerin çoğunu doğru gösterir.	Yardımla güvenli bölgeyi gösterir.	Yardıma rağmen seçimlerde zorlanır.
112'yi arama bilgisi ve becerisi	112'yi ne zaman ve nasıl araması gerektiğini doğru söyler ve anlatır.	112'yi ne için araması gerektiğini bilir.	Yardımla 112'ye ulaşma fikrini gösterir.	112'yi arama hakkında bilgi göstermez.
Deprem çantasının içeriğini tanıma	Çanta içeriğini eksiksiz tanıtır ve sıralayarak sunar.	Çoğu gerekli malzemeyi tanıtır.	Bazı malzemeleri tanıtır ancak sıralamada hata yapar.	Malzeme ve sıralama bilgisi yok denecek düzeydedir.
Görev sunumu ve düzeni	Pano düzenli, yaratıcı, anlaşılır; açıklamalar açık.	Pano düzenli ve çoğunlukla anlaşılır.	Görseller var ama düzen dağınık.	Görseller eksik ve pano anlaşılmasız güç.

Yönerge:

- Öğrenciye her adım bireysel ihtiyaçlarına uygun yönergelerle açıklanır.
- Gerekliğinde görsel ve fiziksel ipuçları sağlanır.
- Değerlendirme, öğretmenin gözlemleri, ürün incelemesi ve öğrenciyle yapılacak kısa sohbet ile desteklenebilir.

ETKİNLİK ÇİZELGESİ VE ANALİTİK RUBRİK

ETKİNLİK ÇİZELGESİ

No	Tema	Etkinlik Adı	Etkinlik Açıklaması	Kullanılan Materyaller
1	Güvenli Kişileri Ayırt Etme	Güven Çemberim	Öğrenciden, tanıdığı güvenli kişilerle tanımadığı bireyleri görsellerle eşleştirmesi istenir.	Güvenli ve yabancı kişileri gösteren kartlar
2	Uygun Olmayan Dokunuşu Ayırt Etme	Dokunma Trafikçi	Öğrenci, doğru ve yanlış dokunuşları kırmızı-yeşil kartlar aracılığıyla sınıflandırır.	Sembolik resim kartları, renkli kartlar
3	Mahremiyet Davranışları	Benim Özel Alanım	Öğrenci, kişisel alanları kullanması gereken durumları görsellerle tanımlar ve gerekli durumlarda izin alma davranışını canlandırır.	Özel alan posterleri, hikâye kartları

ANALİTİK RUBRİK

Değerlendirme Alanı	4 – Çok İyi	3 – İyi	2 – Gelişiyor	1 – Başlangıç
Güvenli kişileri ayırt etme	Güvenli kişileri ve yabancıları tam olarak ayırt eder, doğru sosyal tepki verir.	Çoğu durumda güvenli kişileri ayırt eder.	Yardımla güvenli kişileri tanır.	Güvenli kişileri tanımakta zorlanır.
Uygun olmayan dokunuşlara tepki	Yanlış dokunuşları tanır, “hayır” der, uzaklaşır, güvendiği kişiye bildirir.	Yanlış dokunuşları genellikle tanır, bildirir.	Yardımla fark eder, bazen tepki verir.	Tepki göstermekte zorlanır.
Mahremiyet kurallarına uyum	Öz bakım becerilerini doğru yerlerde yapar, izin ister, kişisel sınırlarını bilir.	Genellikle uygun alanları kullanır, izin davranışını gösterir.	Yardımla mahremiyet davranışları sergiler.	Mahremiyet davranışları göstermekte zorlanır.
Etkinliğe katılım ve dikkat	Etkinliklerde istekli, dikkatli, yönergeleri eksiksiz uygular.	Etkinliklere çoğunlukla katılır ve yönergeleri izler.	Katılım düşük, sık sık yönlendirme gerekir.	Katılım yok ya da çok sınırlıdır.

BAŞARI KRİTERİ VE PUANLAMA SİSTEMİ

Her değerlendirme alanı 1 ile 4 puan arasında puanlanacaktır. Toplam puan 16'dır. Öğrencinin toplam puanı, gelişim düzeyinin belirlenmesinde kullanılır.

- **14 – 16 Puan:** Hedeflenen düzeyin üstünde başarı (Üst Düzey Performans)
- **10 – 13 Puan:** Hedeflenen düzeyde başarı (Beklenen Düzey)
- **6 – 9 Puan:** Gelişim göstermekte (Gelişiyor)
- **0 – 5 Puan:** Başlangıç düzeyinde (Desteklenmeli)

GÖZLEM RUBRİĞİ

Öğrencinin Adı Soyadı:

Gözlem Tarihi:

No	Gözlenen Davranış	1 – Başlangıç Düzeyi	2 – Gelişim Düzeyi	3 – Beklenen Düzey	4 – Üst Düzey Performans
1	Trafik kavramlarını (trafik, ışık, levha, yaya vb.) ayırt eder.	Kavramlara tepki göstermiyor.	Kavramları tanımada zorlanıyor, ipucu ile ayırt ediyor.	Kavramları doğru şekilde ayırt edebiliyor.	Kavramları akranlarına açıklayarak ayırt ediyor.
2	Trafik ışıklarının anlamlarını söyler/gösterir.	Renkleri veya anlamları karıştırıyor.	Temel ışık renklerini ayırt ediyor, zaman zaman kararsız.	Kırmızı, sarı, yeşil ışığın anlamını doğru ifade ediyor.	Trafik ışıkları ile ilgili örnekler vererek açıklıyor.
3	Yaya olarak trafik kurallarına uygun davranır.	Yönerge olmadan doğru davranış sergileyemiyor.	Yönergeyle doğru davranış gösteriyor.	Bağımsız olarak kurallara uyuyor.	Kurallara uymayı modelleyerek başkalarına da hatırlatıyor.
4	Yolcu olarak trafik kurallarına uyar.	Kuralları dikkate almıyor.	Hatırlatıldığında uyuyor.	Ulaşım sırasında kurallara uyar.	Uygun olmayan davranışlara tepki verir.
5	Trafikte karşılaşabileceği tehlikeleri fark eder.	Tehlikeleri fark edemiyor.	Tehlikeyi gecikmeli fark ediyor, yönlendirme bekliyor.	Temel tehlikeleri tanıyıp önlem alabiliyor.	Tehlike durumlarını erken fark edip çözüm öneriyor.
6	Trafik simülasyonu etkinliğine katılır ve kurallara uyar.	Katılım göstermiyor.	Katılım düşük, yönlendirme ile uyar.	Aktif katılım gösterir, kurallara uyar.	Liderlik yapar, başkalarının da kurallara uymasını sağlar.
7	Grup etkinliklerinde iş birliği ve uyum gösterir.	Grup içinde çatışma yaşıyor, uyum göstermiyor.	Yardımla grup içinde yer alıyor.	Uyumlu ve iş birliğine açık davranıyor.	Grup çalışmalarında örnek iş birliği sergiliyor.
8	Kurallara uymada azim ve sorumluluk gösterir.	Görev ve kurallardan kolayca vazgeçiyor.	Zorlanınca destek bekliyor.	Görevi sürdürür, kurallara bağlı kalır.	Kurallar ve görevlerde istikrarlı ve sorumluluk sahibidir.

Puanlama Yönergesi (Örnek):

1-2 puan aralığı: Geliştirilmesi gereken alan

3 puan: Hedeflenen düzeye ulaşılmış

4 puan: Beklentilerin üzerinde performans

Genel Değerlendirme / Öğretmen Notları:

ÖĞRETİMSSEL BAŞARI TESTİ (ÖBT)

Hedef Davranış: Öğrenci, sağlıkla ilgili araç-gereci görseller arasından ayırt eder.

Amaç: Öğrencinin sağlıkla ilgili araç gereci görseller arasından doğru bir şekilde bağımsız olarak göstermesidir.

Yönerge: Şimdi sana bazı resimler göstereceğim. Bunların içinde sağlıkla ilgili olanları bulmanı istiyorum. Sana neyi göstermeni istediğimi söyleyeceğim, sen de bana doğru resmi göster.

Başarı Ölçütü:

Öğrencinin 10 denemeden en az 7'sinde, 10 dakika içinde bağımsız olarak doğru göstermesi beklenir.

Uygulama Şekli:

- » Öğrenciye her biri 2 görsel içeren 10 ayrı kart seti gösterilir.
- » Her kart setinde sadece 1 tane sağlıkla ilgili araç bulunur (örneğin diş fırçası, sabun, maske, termometre, yara bandı gibi).
- » Öğrenciye her defasında tek bir yönerge verilir. Örneğin "Bana sabunu göster." denebilir.
- » Öğrenci bağımsız olarak yanıt verir (yardımcı ipucu kullanılmaz).
- » Her doğru gösterim 1 puan, yanlış gösterim 0 puan olarak kaydedilir.

DEĞERLENDİRME FORMU:

Deneme No	İstenen Araç	Öğrencinin Seçimi	Doğru/Yanlış	Süre
1			()	
2			()	
3			()	
4			()	
5			()	
6			()	
7			()	
8			()	
9			()	
10			()	

Başarı Durumu:

- » Başarılı: 7 ve üzeri doğru yanıt
- » Desteklenmeli: 6 ve altı doğru yanıt

